

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

PIGTRÅD

UDGIVET AF

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

Maleren Georg Jacobsens billede af Danmarks Frihedsråd, som antagelig vil finde sin plads på Frederiksborg slots historiske museum. Georg Jacobsen fik for år tilbage arbejdet overdraget af en komité, bestående af professor Richard Ege og frue, kontorchef Fr. Rothe og direktør K. H. Tuxen. De tolv medlemmer er fra venstre til højre underdirektør Niels Banke, professor C. A. Bodelsen, professor Mogens Fog, forfatteren Arne Sørensen, redaktør Aage Schoch, folketingsmand Frode Jakobsen, redaktør Børge Houmann, folketingsmand Alfred Jensen, civilingeniør Erling Foss, nu afdøde professor Ole Chievitz, biskop Hans Øllgaard og professor Erik Husfeldt.

(Se iøvrigt side 223)

THYLANDS BANK
Aktieselskab
HURUP - THY

F. L. Knakkegaards Eftf.
Statsaut., Skibsmæglere
Nykøbing Mors

Slagteriudsalget

Tlf. 148 - LØGSTØR

**JUNGS
BOGHANDEL**
STEPHAN AGGER

Skive.

**Aarhus Gas- og
Vandmesterforretning**

v/ Edv. Andersen
KRIEGERSVEJ AARHUS

Thylands Trælasthandel $\frac{1}{8}$

Tlf. 120 - Vestervig - Tlf. 122

Thisted Jernhandel $\frac{1}{8}$

Brdr. Danielsen

FREDERIKSHAVN

Robert Lassen

Vaadbinderi
Tlf. 344 - Privat 333 - Skagen

A/S SKAGEN KUL OG
TRÆLASTFORRETNING

KAMMERATERNES HJÆLPEFOND

stiftet 1945

PROTEKTOR: HS. KGL. HØJHED PRINS AXEL

Fondens kontor: St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30).
Telf.: Om dagen Minerva 1336 om aftenen Ordrup 5075 — Postkonto 780

Medlemmer: Iflg. fundatsens § 4 kan som medlemmer af fonden kun optages danske statsborgere, der grundet på aktiv indsats i frihedskampen i besættelsestiden har været indsat i danske eller tyske fængsler eller i danske eller tyske fange- eller koncentrationslejre. Danske sydslesvigere, der ikke har dansk indfødsret, men iøvrigt opfylder betingelserne, kan også optages, ligesom personer med norsk indfødsret, der har været bosiddende i Danmark og har øvet aktiv indsats i frihedskampen, også kan optages som medlem.

Formål: Iflg. fundatsens § 14 skal de midler, fonden har til rådighed til uddeling, fortrinsvis komme deporterede, sekundært alle de, der som følge af deltagelse i frihedskampen har været arresteret og interneteret, til gode tilligemed disse sidstes efterladte. Kammeratskabshjælpen ydes til: 1) Kammerater, hvis helbred på grund af frihedskampen har lidt sådan skade, at de ikke økonomisk er i stand til at give deres børn den uddannelse, som de ellers ville have fået. 2) Børn efter faldne kammerater. — Beløbet skal fortrinsvis anvendes til at give børnene en uddannelse som den, deres fader ville have givet dem, hvis han var forblevet i live. 3) Tilskud til særlige formål udover de ovenfor under 2 nævnte til kammeraternes enker og børn. 4) Tilskud navnlig som hjælp til studieophold, rekreationsophold her i landet eller i de andre nordiske lande — og andre lignende øjemed.

BESTYRELSE

Forretningsudvalget:

Formand: Konsul, sagfører Kaj V. Dahl, Vitus Berings Plads 1, Horsens.
Næstformand: Militærattache Fl. B. Larsen, Stockholm.
Kasserer: Statsaut. revisor H. C. Steen Hansen, St. Kannikestræde 10, Kbh.
Leder af fondens kontor: Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137,
Charlottenlund, Ordrup 5075.
Kst. sekretær: Tobakshandler Sv. Darling, Hillerød.

Den øvrige bestyrelse:

Damtoft, Aage E., præst, Vesterbro 76, Ålborg.
Fosmark, Johs., overlærer, Redaktør af Pigtraad, Slagelsegade 9, 2., Kbh. Ø.
Øbro 8537.
Hansen, Viggo, fabrikant, Spigerborggade 2, Varde.
Holt, Paul, seminarieførstander, cand. mag., Århus.
Jespersen, Otto, landsretssagfører, Søndergade 72, Århus.
Johansen, P. A., arkitekt, Bernstorffslunds allé 80, Charlottenlund.
Kjeldsen, K., oberstløjtnant, Odense.
Kæraa, Leo, tandteknikermester, Banegårdspladsen, Århus.
Letli, O., bibliotekar, Johnstrupsvej 8, Sorø.
Loft, Johs., gas- og vandmester, de Mezasvej 18, Århus.
Mahler, P. E., førstelærer, Nr. Søby Skole, Nr. Søby, Fyn.
Møller, Poul, fabrikant, Skive.
Næsted, Børge, læge, Sadolinsgade 9 st. th., Odense.
Olesen, Otto W., boghandler, Randers.
Olesen, O., kontorchef, Grønnegade 18 A, Herning.
Rambusch, H., landsretssagfører, Kongensgade 49, Esbjerg.
Riis, Poul, pastor, Rosenvængets Sideallé 5, København Ø. Tria 3101.
Politifuldmægtig H. Schlanbusch, Stønnekjær, Vinding, Vejle.
Thestrup, K. (M. F.), dommer, Herning.
Thorsøe, Holger, købmand, Sønderborg.

Ca. 300 krigsforbrydere får deres sag henlagt!

Politiet streger dem i disse dage af efterlysningslisterne — 112 blev dødsdømt, 46 er henrettet — 2 danskere dødsdømt i udlandet.

Efter hvad »PIGTRÅD« erfarer vil det danske politi fremtidig be-
tragte alle mindre krigsforbrydel-
ser som »forældet«, og disse folk
vil derfor, hvis de nu bliver fundet,
slippe for tiltale og straf. Denne
retspraksis er helt i overensstem-
melse med den praksis, der er fulgt
i andre lande. f. eks. kan nævnes,
at man i England har udstedt am-
nesti for ca. 10.000 desertører, der
stadig opholdt sig under jorden.

Med betegnelsen »mindre krigs-
forbrydere« tænker politiet på folk,
der »kun« har udført tysk krigs-
tjeneste, altså folk som ikke, ud-
over at melde sig som tyske solda-
ter, har begået noget ulovligt her
i landet. Hidtil har man på politiets
efterlysningslister haft flere hun-
drede personer stående for forbry-
delser i krigstiden, men bag kulis-
sene har man været vidende om,
at langt den største part af disse
er faldet under kampe på østfron-
ten. Alle disse navne har fået ef-
terlysningslisterne til at svulme op,
så politiets almindelige arbejde er
blevet vanskeliggjort, og man er
derfor nu gået i gang med at stry-
ge i listerne. Alle navnene på
»småforbryderne« skal væk, så man
fremtidig kan sætte så meget stør-
re pres på efterlysningen af efter-
krigstidens almindelige forbrydere.

100 eftersøges stadig

»PIGTRÅD« kan for eksempel
nævne, at politiet for nogle få må-
neder siden på deres lister efter-
lyste ca. 400 personer, der havde
begået forbrydelser i besættelsesti-
den. De fleste af disse personers
regnskab med retsvæsenet er nu
blevet det, man i politisproget kal-
der »henlagt«. Alt i alt gættes der
på, at højst 100 stadig vil blive
eftersøgt for hele landets vedkom-
mende. De værste af disse er nogle
tyske gestapofolk, hvoraf en enkelt
har drab på samvittigheden. Det
regnes dog med, at de er faldet
et eller andet sted under de sidste
bevægede kampe.

Af såkaldte stikkersager regner
politiet kun med, at der er ganske
enkelte tilbage. Uanset hvor lang
tid der går, er det dog givet, at de
personer, der har mord på sam-
vittigheden, eller som gennem stik-
keri er skyld i, at mennesker er
blevet dræbt, vil blive stående på
efterlysningslisterne, idet sager af
den art aldrig kan forældes —
uanset hvor meget folkestemninger
skifter kurs gennem tiderne.

3000 sager ialt - 46 blev skudt

Indtil nu har der ialt været be-
handlet sager mod ca. 3.000 krigs-
forbrydere. Af dem er 112 personer

blevet idømt dødsstraf. 22 af un-
derrettens dødsdomme er senere
blevet ændret ved landsretten til
fængsel i stedet, og 44 af dommene
er ændret ved højesteret eller gen-
nem benådning. Det samlede regn-
skab viser herefter, at ialt 46 per-
soner er blevet henrettet her i lan-
det i efterkrigsårene.

Foruden de 112 danske stats-
borgere, der blev dømt til døden
ved underretten, er der også af-
sagt dødsdom over 8 tyske stats-
borgere, men ingen af disse otte
domme er blevet effektueret, idet
alle har fået dommene ændret en-
ten ved højere retsinstans eller
gennem ministeriets rundhændede
benådnings.

2 danskere dødsdømt i udlandet

For at fuldende billedet af danske
statsborgere, der har optrådt så
groft i tysk tjeneste, at de er ble-
vet dømt til døden, skal også næv-
nes, at to danskere er blevet dømt
i udlandet, nemlig i henholdsvis
Frankrig og Norge. Danskeren, der
dømtes i Norge blev henrettet ved
skydning den 11. august 1946. Han,
der dødsdømtes i Frankrig er
imidlertid aldrig blevet fundet, så
man har haft mulighed for at give
ham hans velfortjente straf. De to
omtalte danskere var begge kø-
benhavnere — og begge havde i
tysk tjeneste begået tortur og drab.
Den ene, den nu — hvis han stadig
er i live — 46 år gamle Aksel Bø-
ving, er hjemmehørende på Frede-
riksberg. Han gjorde tjeneste i ge-
stapo og blev sendt til Frankrig,

Altid

ALSTED

Søndergade 6 Tlf. 249
RØNNE

Johan Brodén

Sagfører, cand. jur.

Tlf. 858 - 868 Rønne

Skotøjsmagasinet

CENTRUM

v/ P. Sørensen

Tlf. Rønne 224

Den sko De søger

Richard Hansen

Vin - Tobak og Kunsthandel

Sællemark 3 . Tlf. 715 . Rønne

FRYDENLUND CEMENTVAREFABRIK

RØNNE

Frydenlund
Byggeforretning

RØNNE

Forsikringsaktieselskabet

Nordeuropa

afdelingskontor for Bornholm

Elmer Folkjær

St. Torvegade 1 Rønne

Kunsthandelen

»Paletten«

St. Torvegade 38 Rønne
Telf. 1369

Bornholmske Mejeriers Andelsosteri

A. m. b. A.

KLEMENSKER

Kød - Flæsk - Paalæg KØDBØRSEN

v/ A. Rosenberg

Tlf. Rønne 806

BRDR. PEDERSEN'S Smedeforretning

Klemensker

TEPI Bageri & Conditori

v/ O. JØRGENSEN

Tlf. Allinge 380 u

Skrædremester

EDM. KARLSEN

Storegade 14, Allinge - Telf. 153

BAGERI & CONDITORI

Bagermester Chr. Pedersen

ALLINGE - Telf. 11

Hotel „Helligdommen“

Rø - Telefon 20

BORNHOLM

HOTEL Hammerhus

SANDVIG

Telf. Allinge 312

Hasle Biograf

Hasle

Bagermester

VILH. KJØLLER

NYKER

Due Nielsen

MANUKTUR

& TRIKOTAGE

Rønne

Bornholms

Motor Compagni

Henning Christensen

Borm. Niensensvej — Telf. 1050

RØNNE

KLEMENSKER BAGERI

v/ H. A. Beyer

Byens bedste Brød hos
Bagermester Jørgen Krag

HASLE - Telf. 50

hvor han optrådte ganske forføreligt. Men pludselig en dag — kort tid før krigen sluttede — var og blev han borte. Ingen ved, hvad der senere er sket med ham. Franske domstole behandlede alligevel hans sag, og hans dom kom til at lyde på dødsstraf.

Den anden dansker hed Niels Peter Bernhard Hjelmberg. Han gjorde tysk tjeneste i Norge, og han hørte ligeledes til de helt slemme. I 1946 blev han idømt dødsstraf, benådningensansøgning blev afslået, og den 11. august samme år, blev han skudt, 23 år gammel.

Sagerne kan tages op endnu

Det danske politi er forberedt på, at der med tiden kommer ting frem, som krigsforbrydere hidtil har forstået at holde skjult. I den forbindelse kan blandt andet henvises til de meget vanskelige forhold, politiet havde i krigsårene, hvor forbryderne var eneherkende her i landet, og først i efterkrigstiden

kunne opklaringsarbejdet rigtig tage fat. Efterhånden som disse ting kommer frem, vil der blive taget stilling til, hvorvidt der skal rejses sag eller ej. Det skønnes også givet, at nogle af de store krigsforbrydere, der alligevel stod til rettens strengeste straf, har påtaget sig sager, der kunne redde andre, som »kun« havde en enkelt alvorlig sag at stå til regnskab for. Også disse sager vil blive taget op til behandling, hvis det en dag lykkes at opklare dem. Der er således ikke givet almindelig amnesti.

Politiet vil dog i alle sager tage hensyn til den langt mildere kurs, der de senere år, er blevet vist fra domstolens og anklagemyndighedens side overfor krigsforbrydere. Det er således ganske givet, at der ikke mere ved en dansk domstol vil blive krævet dødsstraf for forbrydelser, begået under tyskertiden. Kun i tilfælde af en ny krig kan dødsstraf påny blive aktuelt i dansk retsvæsen.

29. august på K. H.s kontor

Fredag den 28. august 1953 var en travl dag på Kammeraternes Hjælpefondens kontor. Alle studielegaterne skulle som sædvanlig ekspederes, således at legatmodtagerne kunne få pengene inden 1. september.

Studielegaterne — disse dejlige penge — der satte en række unge kammerater i stand til at gennemføre en uddannelse — var et fornøjeligt arbejde. Det havde været en god positiv opgave at medvirke til oprettelsen af denne studiehjælp. Vi på kontoret kunne følge de unge fra klasse til klasse — ofte får vi glade breve fra de unge, og vi føler, at K. H. giver disse kammerater en god håndsrækning, således at de får gode fremtidsmuligheder. Men vi raske kammerater skylder også

denne ungdom al den hjælp, det er muligt at yde.

— Men så kom vi til den næste bunke: Invalidelegaterne. Bunken er mere end 4 gange så stor som bunken med studielegater. — Vi har bladet hver enkelt sag igennem — mange gange. —

Der er flere kammerater der er 100% invalid, nogle 85 og 75% og en hel række har betegnelsen: »50% og derover« og endelig ligeså mange med 25% og derunder. — Man fristes til at tænke: »Det er da godt, at ikke alle har betegnelsen 50% og derover. —

Men ved at gennemlæse legatansøgningerne — se hvad de pågældendes invaliditet takseres til og hvilke kår, de lever under, ændrer

man opfattelse og beklager dybt invaliderne på »25% og derunder«.

Jeg kender hovedparten af disse kammerater fra talrige besøg på fondens kontor. En del af dem har jeg besøgt i deres hjem, det er ikke »æresboliger« de har. — En boede i den indre by i en eetværelses lejlighed med lille bitte køkken — værelset var 2,75 × 3,05 m. Han var 100% invalid — T. B. og får om måneden ca. 500 kr. i invaliderente — en rigtig pæn sum penge — vil nogle sige. —

Men »smainvaliderne« — som de kaldes, der er 25% invalid og derunder, får ofte slet ingen invaliderente. Man har meget praktisk kapitaliseret den månedlige rente med et lokkende beløb på — 3 — 4 — 5000 kr. en gang for alle. I de fleste tilfælde er beløbet smuldret bort, bl. a. til betaling af forskud, der er udlagt af forskellige institutioner — men så er man færdig med »den sag«. —

Der er fra myndighedernes side gjort mange hæderlige forsøg på at hjælpe besættelsestidens »smainvalider«. En del er sendt til omskoling for at finde nye eksistensmuligheder for de pågældende, men i mange tilfælde er det sjælelige lidelser. — Disse menneskers sind og livsopfattelse skal ledes ind i nye baner — nerverne slår klik. Mange er skuffede over udviklingen — og får tvangstanker — og det er selvsagt en svær opgave at omskole i sådanne tilfælde. —

Flere forsøg er delvis lykkedes medens andre af vore kammerater står nøjagtig på samme stadium, som da behandlingen begyndte, — og der blever svaret i disse tilfælde: »Han er meget vanskelig — han vil ikke selv hjælpe til« o. s. v.

Jeg går ud fra — stort set — at en mand, der har mistet 10% af sin arbejdsevne, erklæres 10½% invalid; har han mistet 15 eller 25% erklæres han henholdsvis 15 eller 25% invalid, og hans invaliderente udregnes herefter. —

Hvis han — f. eks. har T. B. i svær grad, erklæres han 100% invalid og får højeste rente, der i mange tilfælde er 7 a 800 kr. pr. måned.

Forsikringselskabet

Nye Danske af 1864

Afdelingskontoret i Rønne

H. C. ANDERSEN

Distriktschef

Rønne

Telf. 1864

A/M KAJBJERGGAARD

Allinge — Tlf. 86

Pension Romantik

SANDVIG — TLF. ALLINGE 341

STIE

BYENS STØRSTE SPECIALFORRETNING I HERRETØJ

Tlf. 250 — Aakirkeby

Rø Savværk og Trælasthandel

A. HANSEN

Telf. Rø 100

ALLINGE MESSE

Manufakturhandel

C. Drost

Tlf. 100

Turisthotellet

Telf. 165

Sandvig

Nordbornholms Turistbureau

Sandvig

Tlf. Allinge Nr. 1

PENSION

Sandbogaard

Sandvig

Telf. Allinge 303

Andr. Dreyer

BAGERI

Hasle

Telf. 68

Brødrene Anker

Jernstøberi og Maskinfabrik

Hasle - Telf. 2

Pension Lejeune

v/ F. Jensen

Tlf. Allinge 339

Sandvig

Hotel „Nordland“

Steffensen

Sandvig

Bornholm

P. SJØGREN

Storegade 2 - Telf. 847-591

RØNNE

PENSION ØSTERSØEN

v/ Poula Mogensen

Telf. Allinge 238y

Tejn

Pension Kjoller

Vestergade 16

Allinge

Telf. 275

Svend Jørgensen

Frugt og Grønt

Frugthuset

Allinge

Tlf. 191

Nordbornholms

KINO

ALLINGE

Pension AABRINKEN

Telf. Allinge 130 x

Bornholm

Pension

Hammerslyst

Tlf. Allinge 207

Sandvig

Jeg tør ikke påstå, at invaliditetsprocenten er forkert udregnet. Men jeg tør fastslå, at samtlige »småinvaliders« eksistensmuligheder er mange gange ringere end 100% invalidernes. Småinvaliderne fører en forhutlet tilværelse, de føler sig glemte og forbigået og er dødsens trætte af at slide trapper ved forskellige institutioner og myndigheder — de føler sig — og betragtes ofte som »besværlige personer«. — og der ligger i tusindvis af tilfælde følgende tanke bagved: »I er jo kun 10—15% invalid — I må da sagtens kunne få arbejde når I rigtig anstrænger jer — og så har I jo lige fået 4-5000 kr. i startkapital.«

Hvis den pågældende kammerat er en håndens arbejder, håndværker — havnearbejder — betonarbejder — fabriksarbejder eller lignende, tilhører han fag, hvor næsten alt arbejde er akkord. — Der findes ingen arbejdsplads, hvor en 10% invalid kan få arbejde 10% under de andres løn. — Den hårde ubarmhjertige lov på en arbejdsplads er: »Følg tempoet — eller søg en lettere arbejdsplads« — og så fortsætter den tunge gang fra plads til plads. — Kan nogle forlange, at disse kammerater skal være glade, medgørlige og venlige mennesker?

En kammerat har trykt 1000 sedler, hvori han beder om arbejde — ved »hvad som helst« — han skrev til 3 ministerier, men — »man beklagede, at man for tiden ikke« o. s. v. — o. s. v.

Efter 1864 — kapitaliserede man ikke en invaliderente, da gav man invaliderne en medaille og en lirekasse og tilladelse til at bære uniform — og medaille — fordi man så kunne se, de havde været soldater. —

Den danske modstandsmand under besættelsen var også soldat — men han var mere end det. — Han var ikke indkaldt — han kom ikke efter ordre, med trusel om streng straf, hvis han udeblev. Han begyndte sin kamp i en lille tapper hær — uden våben mod en kolossal og dyrisk grusom overmagt, og han vidste, at fangenskab betød døden — tortur eller koncentrationslejr.

Var det ikke denne, lillehørskskyld

at vi idag tilhører en anstændig nation, og var det ikke disse folk, der længe før den 29. august 1943 sagde nej til tyskerne og derved gav de andre et godt eksempel.

Nå — men vi er så nået 10 år længere frem — til den 29. august 1953. Alle invalidesager er eksperiment og Kammeraternes Hjælpefond har — takket være stor privat ofervillie været i stand til at sikre en række kammerater en beskedent håndsrækning gældende for een måned — 30 dage — og vi kan klare denne hjælp 3 år fremover.

Hr. Best og Scavenius fik vi ikke at høre — det var synd for Dem, der ønsker billige effekter. — Mange havde sikkert glædet sig til at høre de kære stemmer igen.

Og så kom dagens begivenheder. Som sædvanligt nedlagde Kammeraternes Hjælpefond kransen ved gravene i Ryvangen, på Bispebjerg, ved Helligåndskirken og ved mindeankeret i Nyhavn. Det foregik som sædvanlig stille og beskedent. K. H.s 1200 medlemmer ønsker sikkert denne form — at vi trofast, men stilfærdigt ærer vore døde kammeraters minde.

Jeg tror, at jeg hørte samtlige 29. august udsendelser i radioen. Om trent alt blev husket, hæren, flåden, den modige regering, der sagde nej — og vore døde kammerater. Alle var repræsenteret ved højtidelighederne og alt forløb meget smukt, stilfuldt og planmæssigt.

Jeg lyttede hele dagen forgæves, men det kom ikke.

Eet punkt var glemt — kun een eneste kategori mennesker blev ikke nævnt med eet eneste ord: De levende ofre fra besættelsestiden — vore syge og invaliderede kammerater. Her kunne man ikke nøjes med en smuk krans tre gange om året — endnu da.

Er det så underligt, at disse kammerater føler sig glemte?

»Hvad skal vi gøre?« får man til svar, hvis man spørger de, der kunde gøre noget, hvis de ville — og de tilføjer undskyldende: »Vi har jo gjort så meget.«

Hvis det var 20 — 30 — eller 50.000 mennesker det drejede sig om, ja, så var det et problem —

en samfunds»byrde«, et spørgsmål, der — »kunne tages op til nærmere velvillig drøftelse«. Men det er intet problem — det er ganske ligetil. Det drejer sig om nogle få hundrede stakkels mennesker — de er ikke uarbejdsudygtige — men de er slået ud.

De var ansat i »Statens«, i fæderlandets tjeneste, da de kom »til skade« — så lad dem træde ind i statens tjeneste igen, der er lette job nok, rigsdagsbetjente, kontorpladser, portnere, nattevagter, varmemestre o. s. v.

Det er en kendt sag, at man helst skal »kende een eller anden« for at få disse gode og eftertragtede stillinger.

Lad mig vende spørgsmålet om og spørge: »Kender den danske stat ikke disse folk mere«. Det er dog ikke så mange år siden, at statens repræsentanter ved enhver lejlighed udtalte: »I skal ikke blive glemte« man fristes til at tilføje: »førend 29 august 1953«.

H. Kornbeck.

K. H.s

mærkater

Ethvert brev bør forsynes med vore smukke mærkater i farvetryk.

Vi har to at vælge imellem:

1. Bernadotte-mærkatet med hans billede.
2. Kammeraternes Hjælpefonds mærkat.

Begge mærkater foreligger i ark med 25 stk. à 10 øre og fås ved at indsende beløbet til giro 780, Kammeraternes Hjælpefond, St. Kannikestræde 10, København K.

De indkomne beløb går til fondens hjælpearbejde.

Hotel Sandkaas

R. Bendtsen

Telf. Allinge 94

HØIERS HOTEL

Eyvind Arndal

Tlf. 3

Allinge

PENSION SOLHØJ

Børge Olsen

Strandvej 34

Allinge

Grønbech's Hotel

v/ Helga Andersen

Allinge

Tlf. 36

Holger Jørgensen

Lindeplads Ismejeri

Allinge

Strandhoteliet

Sandvig

„Hotel Sandvig“

(Palmehaven)

Kjeld Johansen

Skomager

Svaneke

M. A. Kristensens Eftf.

Willy Petersen

Statsaut. Skibsmægler

Telegr.-adr.: Mægleren

Tlf. 171

Hasle

Er De tilfreds, sig det til andre
Tak
Arvidsens KONDITORI
utilfreds til os

AKTIESELSKABET

HASLE BANK

Besøg CHRISTIANSØ

med Postbåden »Peter«

fra Svaneke

v/Peter Sonne

Besøg
Afholdsrestaurationen

Svaneke

v/Hermann Espersen

SVANEKE BANK

Aktieselskab

KNUD HANSEN

Aut. Elektroinstallatør

Tlf. 196

Svaneke

Johs. Hansen

Skomagermester

Skolegade

Gudhjem

Kino

Gudhjem

Køb Deres Manufakturvarer og
Konfektion hos

JOHS. HANSEN

AAKIRKEBY

Arne Lund

Bageri og Konditori

Tlf. Gudhjem 34

MATHEA IPSEN

Manufakturforretning

Tlf. Aakirkeby 212

A/S Gudhjem Købmandsgaard

AAKIRKEBY OG OMEGNS
SPAREKASSE

AAKIRKEBY BANK

AKTIESELSKAB

J. K. Faarbæks Eftf.

Cecilie Nielsen

AAKIRKEBY

Hasle Ur- og Guldsmedeforretning

Tlf. 116

Louis Westh

L. HJORTH'S

Terracotta-Fabrik

RØNNE

Porcelain- Fajance og
Stentøjsfabriken

SØHOLM $\frac{A}{S}$

RØNNE

Da fiskerne krydsede Sundet med tusinder af jøder!

Lånte 10.000 af en ubekendt — Spise femhundredekronesedler på Dagmarhus' toilet — Minder fra sejladsens tid

— Hände hoch marsch!

Ordene gav genlyd i natten, og man skimtede i mørket en gammel jødisk morlil, der alene og næsten helt sammensunken af alderdom og afmagt vandrede ud til en ventende lastbil på Nørrebro. Det kunne ikke gå hurtigt nok, så hun fik brutalt et skub i ryggen, så hun havnede med hovedet mod fortovet. Blodet løb hende ned over ansigtet, da hun blev slængt op på bilen til de andre, der forskræmt krøb sammen i den råkolde natte-luft. Gad vide, hvor mange af de stakler på den bil, der slap hjem igen.

I hvert fald vendte ingen af dem tilbage uden at have taget skade på sjæl eller legeme.

Jødeforfølgelser — drab — tortur — arrestation — deportation.

Angst — rædsel — pine — kvaler — sorg — sult — helvede på jord.

Ak ja, det er 10 år siden, og 10 år er en meget lang tid. Det opdagede jeg i går. En og anden vil måske påstå, at I husker det så tydeligt, som var det for få timer siden. Men det er ikke pænt sagt, ja, det er stridende både mod samfundets love og omtrent også mod bibelens strenge ord. I hvert fald må man ikke hade.

En »bøddel« på besøg

Uanset det altsammen var det mig alligevel i går så komplet umuligt at glemme og tilgive. Jeg skulle netop i gang med at skrive lidt oplevelser fra dengang — for 10 år siden — da en snedker ringede på døren. Han skulle reparere et skilt — og han er ærlig talt en flink fyr, den samme snedker. Jeg kender ham ret godt, for i snart tre år, har han med regel-

mæssige mellemrum været sendt til mig for at reparere snart det ene og snart det andet. Jeg havde netop fået skrevet ordene: »Hände hoch marsch!« I det han gik forbi skrivebordet så han flygtigt på papiret — og så smilede han.

— Ja, sagde han så, det var mærkelige dage dengang. Jeg kendte jo en del til det, for når jeg skal være helt ærlig, var De og jeg vistnok på hver sin side.

Jeg så lidt forundret på ham, men han fortsatte:

— Ja, jeg håber, De kan tage det, for nu er der jo gået så lang tid, men ser De, jeg var altså i tysk tjeneste. Faktisk forstår jeg ikke et suk af den såkaldte »udrensning«, der fandt sted bagefter krigen. Mange af os blev nu meget uretfærdigt behandlet, for vi var nu ikke skurke allesammen

Længere kom han ikke. Jeg har skiftet snedker. I dag kom en mand fra et andet firma for at reparere mit skilt. Jeg har ikke den fjerneste ide om, hvorvidt han er bedre eller ej, men alligevel

Efter at have smidt den første snedker ud, undersøgte jeg hans forhold nærmere. Det viste sig, at han har været idømt 12 års fængsel. En af anklagerne i sin tid lød på drabsforsøg, en anden på mishandling af danske statsborgere. 10 år er en lang tid — en meget lang tid. Den omtalte slambert blev altså idømt 12 års fængsel. Dommen faldt i 1946, men det er mindst tre år siden, han blev »benådet«. Jo vist er det længe siden dengang.

Aldrig må vi glemme

Alligevel står mange episoder fra dengang endnu så klart, som var det i går. På mange måder er jeg

ked af at blive mindet om *dengang*, for så vælter det altsammen påny ind over En. Man mindes Birger, Jørgen, Svend, Cato og alle de andre, som enten faldt i kampen herhjemme, eller som blev i lejrene dernede, og det er ikke rart at mindes. Husker I løfterne, vi gav kammeraterne der faldt, og nu færdes vi dagligt imellem nogle af deres bøddler. Uh, man kan blive så led ved sig selv.

Alligevel kan man ikke lade være med gang på gang at lade tankerne gå tilbage. For kort tid siden læste man i hver eneste avis om mindehøjtidelighederne den 29. august, og straks var tankerne der alle disse tanker, man ikke kan løbe fra — og aldrig bliver i stand til at feje bort, selv om naboen og alle de andre ikke forstår et muk af det hele.

Vist fik tyskerne fat i mange mennesker i de kolde nætter for 10 år siden — alt for mange, men samtidig kan man ikke lade være med at tænke på alle de skønne minder, der også vælder ind over En, når man tænker på de mange gange tyskerne, blev narret, når man med et hold var på vej til havnen, eller når båden så lydløst som muligt tøffede over sundet.

Flere tusinde tøffede.

Pengene var små

Desværre var de illegale organisationers ruter slet ikke parate til at tage dette mægtige ryk af mennesker, der pludselig dukkede op i alle østkysthavnene, da rygterne om tyskernes jødeforfølgelser tog fart nogle dage før selve arrestationerne begyndte. Dette kom til at vanskeliggøre hele sejladsen for os allesammen. Alle organisationerne arbejdede under højtryk, men de mange mennesker, der sprang fra fiskebåd til fiskebåd og tilbød store summer for at »komme over«, foranledigede, at fiskerne på de faste ruter ofte hittede på, at priserne skulle sættes op. Vist betød det øget risiko for sejladsen, men

**1/2 Michael Andersen
og Søn**
RØNNE

JOHS. LUND

Ligkistefabrik
Østergade 43 Rønne

*Andreas P. Bidstrup
og Co. I/S*
RØNNE

Bornholms Spare- og
Laanekasse
RØNNE

Musikhuset
ODEON
H. K. Andersen
Søndergade 3 . Tlf. Rønne 529

S. P. Sillehoved
RØNNE

Svend
Flygenring
RØNNE

MOTOR-CENTRET
v/ Henning Nielsen
Store Torvegade 48 Rønne

Ruths Magasin
Manufaktur
Telf. 377 RØNNE Telf. 377

A. Espersen A/S
✕ ✕ ✕
Havnen Rønne

AAGE JØRGENSEN
Manufakturforretning
TELF. RØNNE 275

K. Engell's
Byggeforretning
RØNNE

**Simon
Madsen**
RØNNE

Installationforretningen
»ELEKTRA«
Sct. Mortensgade 58 Tlf. 1306
RØNNE

Bolette
Antoniestræde 5 Rønne

**Rustand's
TANDTEKNIK**
H. Rustand-Larsen
Sporegade 93 . Rønne . Tlf. 1446

A/S Handelsselskabet
B. M.
(Bornholms Margarinefabrik A/S)

Nordre Jernstøberi
RØNNE

**FERDINAND
JØRGENSEN**
Østergades Automobilforretning
RØNNE

FOX
SKOMAGASIN
Tornegade 1 Rønne

RJARNE HANSEN
KEMIKOHL Kemisk Penseri

RØNNE

»Det levende Lys«
Asp Holmblad
BLEGDAMSVEJ 104

Ingeniørforretningen
TRIUM
Glentevej 71 NV

Bruno Kuba
Ingemannsvej 19
København

Metalvarefabriken
W. Winzen
Korsgade 11 København N
Nora 7946

føj, hvor det ofte kneb med at få pengene til at slå til . . .

Båden gik i stykker

Og så er minderne der straks! Jeg husker så tydeligt en dag, hvor vi var særlig uheldige. Vor faste fiskerbåd havde i de sidste døgn ført det ene hold efter det andet til Sverige. Der var gået mange, mange timer, siden Anders og Birger sidst havde sovet, og man kunne forresten også se på dem, at det var længe siden, de var blevet vasket, eller at håret havde set en kam. Selv om de var unge, disse to, så havde de taget et mægtigt ryk, som betød redningen for mange mennesker. Jeg tror egentlig ikke, de tænkte så forfærdeligt meget over faren ved det arbejde, men ih, hvor de nød det hver gang et hold gik i land i Sverige, og vi atter satte kursen hjemover. Det var ret sjældent, vi dengang havde passagerer med den vej, så sejlturen tilbage var næsten altid så nogenlunde fri for større risiko. Men så pludselig strejkede båden. Vi var nået helt ind under den danske kyst — det var ud for Liselund ved Stevns — og Anders gik straks i gang med at reparere. Han stod med hovedet halvt nede i motoren og bandede nu og da på det skrækkeligste. Så vendte han sig om mod mig og sagde:

— Jeg er forbandet ked af det, du gamle, men de første 2 — 3 dage kommer Hun ikke til at sejle.

Det var en forfærdelig meddelelse. Jeg vidste, at der på dette tidspunkt sad et hold oppe på Liselund, som skulle over endnu i nat. Et andet hold kom straks i morgen tidlig fra København, et tredje kunne sikkert ventes i løbet af i morgen aften, hvis jeg kendte dem ret i hovedstaden. Hvad skulle vi da gøre?

»Lån mig lige 10.000 kr.«

Anders og jeg blev enige om at tage op til Klintholm havn for at snakke med nogle af fiskerne der, for sejles skulle der. Vi fandt ret hurtigt frem til en båd, hvori de

var friske, men det kostede penge, mange penge, og vi havde ingen. Vi vidste også, at de jøder, der var kommet for at blive sejlet over, kun havde meget småt med penge, Endvidere havde vi hørt en fugl synge om, at en del af dem, der kom næste morgen, var landarbejdere, så ret meget kunne de vel næppe have.

Der måtte altså skaffes penge. En hurtig sammenregning viste, at vi, hvis vi skulle klare de nærmeste dages sejllads, skulle bruge 10.000 kr.

— Det klarer du lige, sagde Anders fuldstændig ubekymret, så går jeg tilbage til vor båd og fortsætter reparationerne.

Jeg talte min rørlige formue. Den var på 20 kr., og jeg så forfærdelig ud, iført et sæt maksimaltøj, der dels havde været i saltvand en del gange, dels havde været for nær bådens smøreolie, og dertil kom, at bukserne næppe kendte virkningen af et strygejern — men 10.000 kr. skulle skaffes.

Uhyre forsigtigt spurgte jeg mig til råds hos en lokalkendt mand. Stege var den nærmeste by, og derfor ville jeg gerne vide, hvem der havde mange penge i Stege. Det skulle samtidig være en, som man måtte regne med var national af sindelag.

— Konsul Carøe er sikkert en go' mand, lød svaret.

Jeg fik fat i en telefon, ringede efter den nærmeste lillebil og kørte til Stege. Uden formaliteter af nogen art — og nu med kun 3 kr. på lommen — fik jeg foretræde for konsulen. Han var en ældre mand at se på og tilsyneladende også af den forsigtige type. Men det fik være, for jeg kunne ikke se anden chance end at gå lige på.

»De bliver skudt, hvis . . . «

Forhåbentlig er De all right, nationalt set, sagde jeg til ham til indledning. I hvert fald lægger jeg kortene på bordet for dem, og hvis jeg nogensinde hører, at De har meldt mig eller sagt noget til nogen anden, bliver de skudt. Mit navn

er Harald Christiansen. Det vil sige, i virkeligheden hedder jeg noget andet. Når jeg ser så farlig ud i tøjet er årsagen den, at jeg arbejder med illegal sejllads, og vi har haft nogle strenge dage. Nu er vi kørt tør for penge. Kan De låne mig 10.000 kr.? Jeg skal bruge de fleste af dem i dag. Vi har et hold jøder siddende på Liselund og et nyt hold er på vej hened, så der er ikke megen tid til snak. Kan De?

En lang pause fulgte, men så fortsatte jeg:

— Hvis det er for mange penge for Dem, så bedes De følge med mig til en af Deres bekendte, så De evt. kan slå Dem sammen.

Konsulen sagde stadig ikke noget, før jeg spurgte:

— Nå, hvad siger De?

— Deres anmodning er jo ikke helt almindelig, svarede han så. Her kommer De og ser mildest talt forfærdelig ud. Hvordan vil De have, at jeg skal tro, det er rigtigt, det De siger.

— Ring til greven på Liselund, svarede jeg. Han ved, vi sejler, for vi holder til i hans hus, og vi sejler fra hans park.

— Jeg har ikke pengene selv, lige nu, svarede konsulen så, men på den anden side ligger jeg med en del, som jeg skal administrere for en, der er flygtet . . .

»Måske taler De sandt . . . «

Jeg fattede håb. Men så sagde konsulen:

— Må jeg tænke mig om lidt. Jeg vil gå en tur imens.

Jeg fulgte for en ordens skyld nogle meter bagefter konsulen, og vi vandrede en lille rundtur i Steges gader. Han gik meget eftertænksomt uden at hilse hverken til højre eller venstre, selv om mange tog hatten af for ham. Det var tydeligt, at han havde fået noget at tænke på. Jeg så, at såvel ung-tjeneren som overtjeneren og stuepigen Birthe på hotel Skandinavien vinkede til mig. De var vore gode hjælpere — og helt klar over, hvad vi foretog os.

$\frac{A}{S}$ TAPETA

Elmegade 5

Tapet i lange Baner

NIELSEN & OLSEN

Nrd. Frihavsgade 13

Øbro 191 — 2091

København Ø

Hempels

Isolerings Compagni $\frac{A}{S}$

Amaliegade 8

København

Nordisk Oliefyfyr

Jagtvej 101-103

Kbh. N

Telf. Ægir 2892

AXEL STANGENBERG

Aktieselskab

Frederiksholms Kanal 4

København

$\frac{A}{S}$ Schønning & Arvé

København

$\frac{A}{S}$ MANUA

Nørregade 7

København K

Telf. Palæ 5008

A. Stelling

VALGAARDSVEJ 2

KØBENHAVN - VALBY

H. LUNDBECK & CO. $\frac{A}{S}$

MEDICINALFABRIK

København - Valby

BLYANTFABRIKEN VIKING

ISLANDS BRYGGE 63

København S.

RØRKÆR $\frac{A}{S}$

TELEFONICO

THORSGADE 59

KØBENHAVN N.

Graae & Hilmand $\frac{A}{S}$

KØBENHAVN

Københavns Væg- & Gulyfliselager $\frac{A}{S}$

GL. KONGEVEJ 33 — KØBENHAVN V.

Bedr. Henze

BRAGESGADE 8

KØBENHAVN N.

Så gik konsulen hjem igen. Vi kom ind på kontoret, så kom hans svar:

— Jeg er kommet til det resultat, at det *kan* være sandt, det, De siger, svarede han, og så vil jeg ikke risikere, at jeg ikke har hjulpet. Derfor får de pengene. Han gik påny en tur og kom tilbage med 10.000 kr. Jeg sagde forundret »tak« og glemte helt i skyndingen at aftale noget som helst om tilbagebetalingen.

»Tak, fordi jeg måtte hjælpe«

Et stykke tid senere fik konsulen besøg af vor kasserer i København — det var forøvrigt redaktøren af PIGTRÅD. Han skulle tilbagebetale de 10.000 kr., men da svarede konsulen:

— Så var det altså rigtigt med de 10.000 kr. Jeg var ærlig talt bange for, at det var svindel. Men når det virkelig ersandt, så vil jeg ikke have så meget som fem ører tilbage. Betragt pengene som en gave fra mig til det gode formål — og De skal have tak, fordi jeg måtte hjælpe!

Ih, hvor det varmede at mærke denne gennemdanske indstilling hos denne fine, ældre herre. Jeg fældede et par tårer, da jeg for nogle år siden så en avismeddelelse, hvoraf det fremgik, at han var blevet dræbt sammen med sin hustru under en biltur.

I dette tilfælde er det givet, at de 10.000 kr. reddede mange menneskeliv. Fiskerbåden krydsede gentagne gange mellem Danmark og Sverige i de kommende nætter og det ene hold efter det andet steg velbeholdne i land på svenskekysten, hvor toldere og politifolk tog godt imod dem. Kort tid derefter stod Anders påny ud fra kysten i vor egen båd. Vi kunne atter tage nye hold

Hvor var de guttermænd, disse unge, der nat efter nat krydsede sundet hele kysten op. Rigtige mandfolk, allesammen, både Anders, Cato, Jørgen, Svend, Birger, og hvad de nu hed. Lad os i disse dage mindes dem af dem, der i denne gerning satte livet til.

Spise femhundredekronesedler

Det er jo kun et fåtal af dem, jeg her har nævnt ved navn. Men blot af de nævnte døde Cato for tyske kugler, og Birger og Jørgen døde i tyske koncentrationslejre.

Cato kunne forøvrigt også have fortalt en historie om penge i forbindelse med sejlladsen. For hans vedkommende var vanskeligheden blot ikke, at han ved en bestemt lejlighed manglede penge, men i stedet havde han for mange. Han var på vej til Stevns med et hold jøder, da de pludselig kørte ind i en tysk razzia. Alle blev anholdt. Cato havde alle pengene på sig, som fiskeren skulle have, og det var langfra godt, for selvfølgelig ville han blive undersøgt nøje. Ved ankomsten til Dagmarhus, bad han derfor om tilladelse til at gå på toilettet. Han fik lov til det, og mens han sad derude spiste han den ene femhundredekroneseddel efter den anden. Bagefter sagde han:

— I kan tro, det er tung kost at æde plovmand!

Nogle få dage senere slap han ud, og dagen efter var han påny på vej med en transport. Det ene hold efter det andet. Pludselig en dag, da han som sædvanlig var optaget af den store gerning at redde andres liv, løb han påny i en razzia. Bøddlerne skød ham ned.

Lad os aldrig glemme

Lad os nu ved 10-års-dagen for alle disse minder standse op et øjeblik, lad os blotte hovederne og om de faldne udtalte et: *Æret være Deres minde!*

Lad os så samtidig fastslå, at vi aldrig må glemme disse folk, der med deres blod indskrev sig i vort lille lands historie, og at vi heller aldrig må glemme de løfter, vi gav ved deres bære. De skænkede os friheden. — Det er vor pligt at værne om den. De reddede vort lands ære — nu må vi ikke plette den. Måske har tiderne ændret sig.

måske er krigens tid forbi, men aldrig kan en mand glemme det, han lovede ved folks bære — uanset, hvad mængden mener i dag. For de var vore kammerater — de gav os noget at leve for!

Sailor.

Aalborg

Frihedskollegiet i Ålborg har i samarbejde med Rotary-klubben haft et hold unge, fra fem lande som gæster.

Gæsterne var fra Ålborgs norske og finske venskabsbyer — Frederikstad og Riihimäki — fra Saffle og Stockholm samt fra Arnhem, Håg og Bromley (i England).

Gæstebesøgene er et prisværdigt initiativ til brobygning i fredens tjeneste.

Modstandsmand død

Kun 45 år gammel er kaptajn Chr. Rabøll, Aborg, død. Han deltog, umiddelbart før sin død, i det daglige arbejde på slægtsgården Aborg Vestergård, men blev om aftenen syg og indlagt på amts-sygehuset i Aborg, hvor han som følge af en hjerneblødning døde søndag nat. Chr. Rabøll var født i Fraugde og tilbragte nogle år på Lolland, indtil han overtog Aborg Vestergård. Chr. Rabøll organiserede modstandsbevægelsen på Assens egnen og var selv dens frygtløse leder og inspirator. Efter besættelsens ophør blev han den drivende kraft i hjemmeværnsforeningen.

H. Struers
Chemiske Laboratorium

København

$\frac{1}{2}$ HVALSØ
& ERLANSEN

Nytorve 5
København K

Dansk
Bølgepapfabrik

København . Central 4111

VIGGO

THORBEK $\frac{1}{2}$

Central 12500 med Omstilling
Kattesundet 14 K

Bækhøj & Co.

Kompagnistræde 20
København K.

$\frac{1}{2}$ NORDELEKTRO

Reserveret

LUMEX RØNTGEN

Pedersen & Schmidt

Frederik d. VII Gade 13 - København N - Nora 3989

$\frac{1}{2}$ BEAUVAIS

LYNGBYVEJ 97 — KØBENHAVN

$\frac{1}{2}$ Snedkermestrenes
Træ- og Finerskæreri

Nørrebrogade 157

GAA TIL

VESTERBY

DET BETALER SIG!

TELEFON- OG RADIOFABRIK

Standard Electric $\frac{1}{2}$

RAADMANSGADE 71 . KØBENHAVN N.

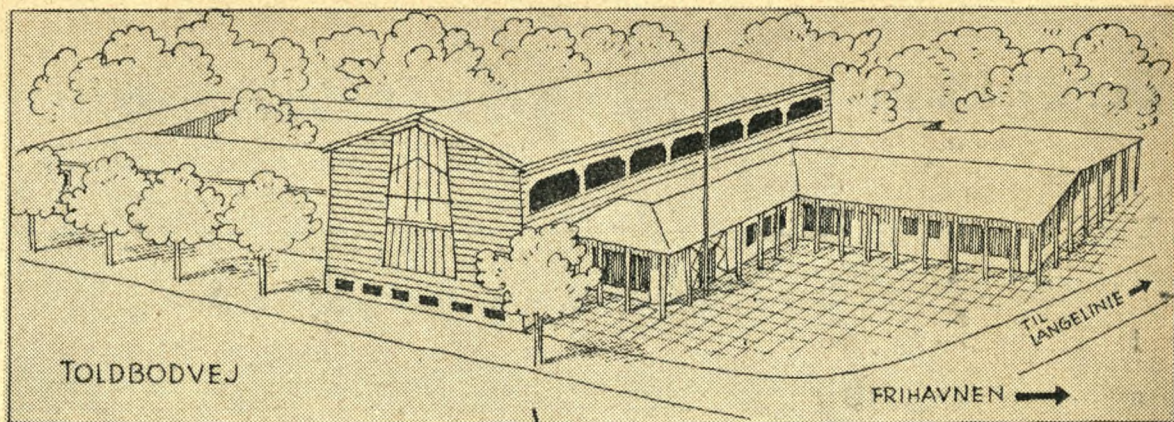
C. HERSCHEND & CO.

Aktieselskab

NØRREGADE 7 — KØBENHAVN K.

Museum for frihedskampen, hvor tyskerne gik i land

Museet skal rumme genstande, der kan belyse den danske modstandskamp

Arkitekt Hans Hansens udkast til frihedsmuseet i København

Et museum for den danske frihedskamp under besættelsen bliver nu virkelighed. På 10 års-dagen for den 29. august meddelte frihedsmuseets komité, at midlerne og grunden er sikret, og planerne er klar.

Museet kommer til at ligge på Esplanaden ved Langelinie i København — kun få skridt fra det sted

hvor tyskerne gik i land den 9. april 1940 og lige ud for flådens leje, hvor den danske flåde sænkedes af danske marinere den 29. august 1943.

Der er samlet henved 600.000 kr., og det regner man med er nok til byggeriet. Museet skal efter planen opføres meget enkel. En høj midterhal skal bygges af lærketræ eller

lignende, og de øvrige bygninger bliver 1 etages længer i rød mursten, hvidkalkede indvendigt.

Museet skal rumme genstande, der kan belyse modstandskampen og besættelsen, beretningen og rapporter fra den illegale kamp og en særudstilling om den illegale presse.

Koldinghus

STALDGÅRD

Når modstandsfolk nævner ordet Staldgården, er der kun een mulighed, nemlig tilbygningen til Koldinghus.

Stedet blev berygtet i den korte tid, Gestapo havde sit sydjyske hovedkvarter her.

Men Staldgården har en lang historie, som vi har bedt mag. art. Sig. Skov fortælle.

Til Koldinghus knytter der sig som til rigets andre slotte og borge adskillige historiske minder, glade og sorgfulde, som skæbnen har vekslet. Staldgården har gennem

århundreder delt kår med slottet, men mest som et tilhør, endda gerne et underordnet tilhør. Det var på slottet, at afgørende beslutninger blev truffet, det var her, festerne holdtes med lystighed og dans, og det var i slottets hvælvede kældre, at forbrydere og misdædere holdtes bag lås og slå. Det var først under den anden verdenskrig, at staldgårdens røde længer tiltrak sig hele landets opmærksomhed, og der føjedes her et nyt dystert kapitel til den gamle kongeborgs historie.

Koldinghus omfattede oprindeligt et tredelt anlæg. Foruden hoved-

slottet, der rejste sig på den stejle borgbanke ved søen, bygget som middelalderlig fæstning til forsvar af Nørrejylland sydgrænse, byggedes på den lidt lavere del af banken mod øst en staldgård med plads til de nødvendige heste og karosser, og endelig på endnu en bank slottets ladegård. Mens den sidste er helt forsvundet, og det brændte slot kun delvis er restaureret, er staldgården i alt væsentlig velbevaret. Vi ved, at den på Christian IV's tid havde samme form og udstrækning som nu, blot var den bygget af bindingsværk med tegltag. Den blev en del ødelagt under kejserkrigen, så meget, at Christian IV ikke fandt det muligt at holde hof på Koldinghus, men i de følgende år blev 35 fag istandsat på tømmer og tavl. Alli-

*Johan Ullstad
& Sønner*

KØBENHAVN

Andersen & Stender

Amagertorv 29 København K
Minerva 333

JARMERS

Bogtrykkeri

Vestergade 12 København

EDWARDS & RASMUSSEN

VESTERBROGADE 2

København

Chr. Eriksen

KJØNG FABRIK

Vestergade 5 København

*Helsingør
Mælke-Compagni*

Fabriksudsalget

Sct. Annagade 15 Helsingør

Juul Hansen & Søn

MASKINFABRIK

Slagelsevej 57 Næstved

GAVEN TIL HAM, DER HAR ALT:

Vore gamle Tropekolonier

Redigeret af direktør ved Nationalmuseet dr. phil. Johannes Brøndsted
Værket hos Deres Boghandler WESTERMANN

HALDUR
Christiansen
TØMRER OG SNEDKERFIRMA

Helsingør Omnibil-Selskab

FIOLGADE 22 . HELSINGØR

Maskinsnedkeriet »Hamlet«

Helsingør — Tlf. 1818

Fiskenetfabriken »Danmark«

J. C. Tvede A/S

DANMARK

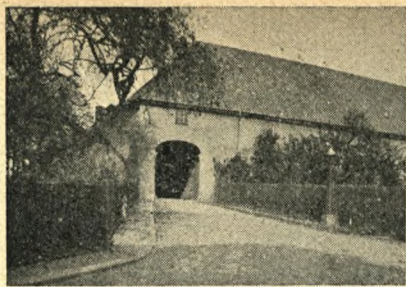
$\frac{1}{3}$ Helsingør Fællesbageri

Aktieselskabet

Helsingørs Væveri

Wright & Svendsen

Kul og Koks Import
HELSINGØR

Sydfløjen af staldgården

gevel, staldgården var gammel og skrøbelig, de følgende krige gjorde deres, og i årene efter 1670 fandt man det nødvendigt at erstatte bindingsværket med solid grundmur. Den barokprægede form, som staldgården da fik, har den stort set sidenhen beholdt.

Da Koldinghus efter enevælden kom til at spille en mindre rolle som residensslot, udnyttede man den store plads på staldgården på forskellig måde. I 1718 indrettedes her rytterstalde for Frederik IV's koldinghusiske rytterdistrikt, senere rykkede de holstenske lansener ind og havde tilhold her indtil regimentets opløsning i 1842. Kort efter indrettedes et stutteri, der skulle ophjælpe egnens hesterace. Det blev imidlertid nedlagt i 1862, en tid disponerede grænsevagten over staldgården, og i 1885 kom Estrups lyseblå og lidet elskede gendarmer. I nogle år efter 1907 var her remontedepot; men dermed er det også slut med staldgården som ramme om det, den egentlig var bestemt til. Afslutningsvignetten danner en død hest, der fandtes midt i det ubeskrivelige rod, tyskerne efterlod den 5. maj 1945.

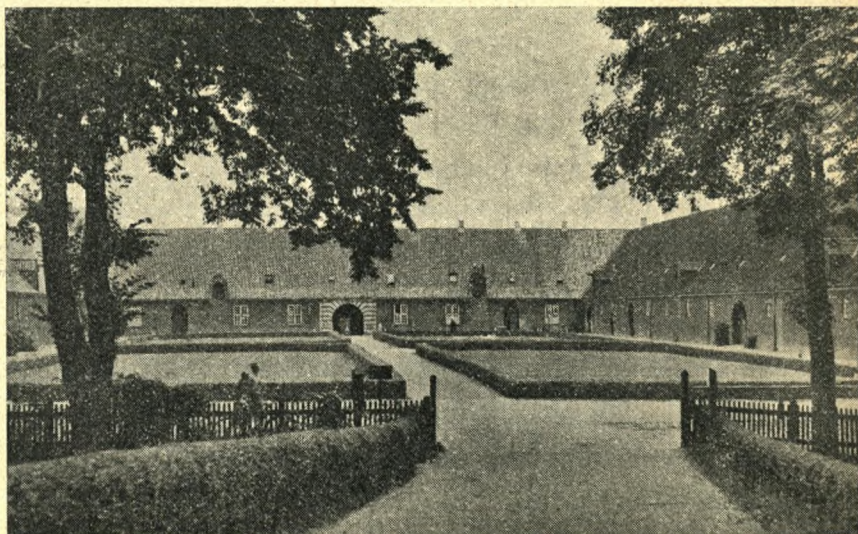
Men der har også her været levet menneskeliv udover staldkarlenes system med fodring og strigling. Over ridestalden havde Christian IV sit drejekammer, et hobbyværksted om man vil, hvor den fingernemme konge syslede med håndværkets træ og jern. En yndlingsbeskæftigelse i større format var det, da staldgården i 1611 var rammen om en galej, kongen lod bygge. Fra en senere tid kan nævnes, at folketingsvalgene i Kolding indtil 1908 fandt sted i staldgården, ligesom man her i 1891 afholdt

den store sørgefest for venstreførereren C. Berg.

I de første år af den tyske besættelse fik hærens bygningstjeneste lov til at disponere uforstyrret over staldgården. Først den 9. oktober 1943 rykkede tyskerne ind. Gestapo indrettede her sit hovedkvarter for Sydjylland. Den første chef var A. W. Naujock, en ægte preusser af den bryske type. Han afløstes den 2. juni 1944 af kriminalret Thees Burfeind, der var chef indtil kapitulationen. I den første tid var der en halv snes medarbejdere, men antallet steg efterhånden til ca. 40, hvoraf adskillige danske. Afhøringerne af fangerne skete væsentlig gennem disse danske hjælpere. I sydfløjen indrettedes celler til fangerne, hvor de kunne opholde sig mellem forhørerne. Når disse var slut, førtes fangerne til Kolding arrest. Den mest benyttede af cellerne, »Zelle II«, er på foranledning af modstandsbevægelsen bevaret i sin nøgne uhygge og overdraget til Koldinghusmuseet til fremtidig bevaring som et dystert minde om de onde år. Efter bombningen af Shell-huset i København, universitetskollegierne i Århus og husmandsskolen i Odense er denne celle vistnok den eneste bevarede af tyskerne særlige fængsler. Rumets udstyr er det enklest mulige, nemlig et par træbrikse. Det højt-

siddende vindue er delvis muret til. Forhørerne og de dertil knyttede mishandlinger af de anholdte foregik i staldgårdens portfløj, hvor Gestapo havde sine kontorer. Hvad der her er udøvet af tortur er fremdraget i adskillige beretninger og protokolleret i de mange retssager med tyskerne og deres danske håndlangere og skal ikke gentages her. Nogle af de piske, håndjern og andre torturinstrumenter, som Gestapos bøddler benyttede, og som det ikke er lykkedes at få tilintetgjort ved kapitulationen, er udstillet i en lille montre i cellen.

For adskillige af modstandsbevægelsens medlemmer, der faldt i Gestapos klør, gik vejen om ad staldgårdens celle II. Den 7. marts 1945 opnåede man endog at sikre sig Koldings byleder, dommer E. Strøbech, som efter en halv snes dages forhør sendtes til Kolding arrest og derfra til Frøslev. Ikke uden malice har dommeren under sit ophold i cellen prydnet denne med en indskrift fra herrefolkets egen litteratur og på deres eget sprog. Det er filosofen Immanuel Kants kendte og betagende ord: »To ting fylder sindet med stadig ny og tiltagende beundring og æresfrygt, jo oftere og jo mere samvittighedsfuldt eftertanken beskæftiger sig med dem: Den stjernestrøede himmel over mig og den moralske lov i mig«. Adskillige an-

Koldinghus staldgård. I portfløjen midt for havde Gestapo sine kontorer, i sydfløjen til højre var cellerne.

S. A.

HELSINGØR

C. H. Andersens
REBSLAGERI

Nykøbing Sjælland
Alt i Reb og Tovværk
Telefon 73

Odsherreds
Destruktionsanstalt $\frac{1}{8}$

Nykøbing S.

BRANDT-MØLLER

Baadebygger
Telf. 677
Frederikssund

Carl Holbøll

Brynet pr. Lov

Ankerhus

SORØ - Telf. 138

Husholdningsseminariet: 2-årig ud-
dannelse af husholdningslærerinder fra
maj. — 3 mdr. kursus for viderekomne
unge piger fra januar.

Husholdningsskolen: 5 mdr. almin-
delig husholdningskursus fra maj og fra
november. Understøttelse kan søges.
Planer sendes.

Reserveret

SLAGELSE

HARBOES BRYGGERI

Skælskør

Textilfabriken v/ Joh. Pedersen

HELSINGØR

$\frac{1}{8}$ Dampvaskeriet »Øresund«

HELSINGØR

Køge Kulforretning $\frac{1}{8}$

Landbostandens Sparekasse

NYKØBING FALSTER

Sparekassen i Nykøbing paa Falster

L. Rasmussen

Ballen — Samsø — Tlf. 1

ANDELSVASKERIET
FOR SYDVESTSJÆLLAND
SKÆLSKØR

SAMSØ
ANDELSSLAGTERI

P. S. Pedersen

Ballen

Samsø

Chr. Østers Eftf.

SKIBSBYGGER

Hansen
Ballen - Samsø
Tlf. Tranebjerg 660 B

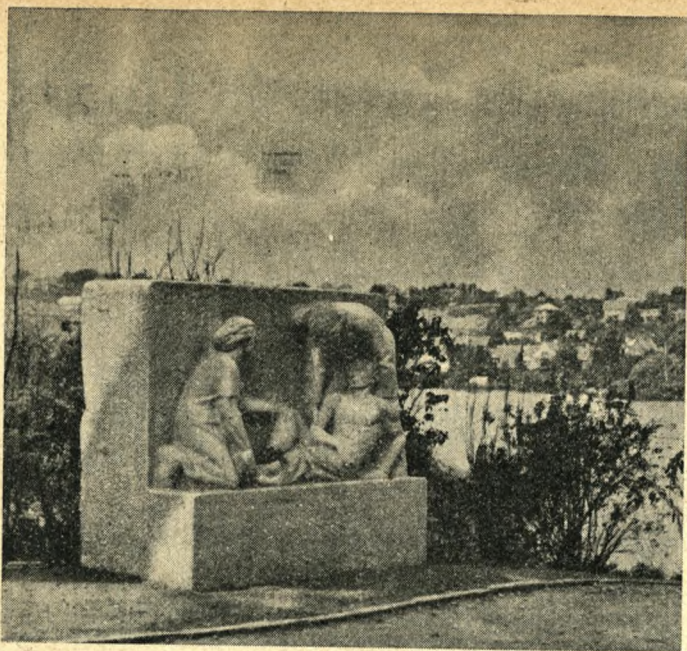
SØLVGAARDEN

Tranebjerg

Samsø

J. BERTELSEN

Isenkræmmer
Tlf. Tranebjerg 16
Postkonto nr. 50526

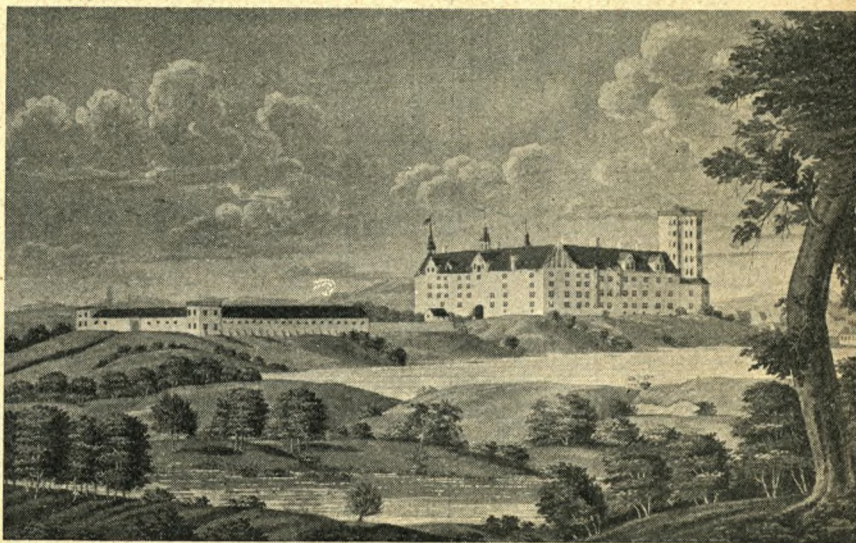

Poul Søndergaards monument for frihedskampens faldne, er rejst ved Koldinghus staldgård dre har bidraget på samme måde. En ukendt fange har skrevet verset »Kæmp for alt, hvad du har kært —« af Chr. Richardts salme. En anden har på engelsk skrevet verdensspejderchefen Robert Baden-Powells ord »Hvis vi går fremad, dør vi. Hvis vi går tilbage, dør vi. Lad os da hellere gå fremad og dø«. Adskillige af fangerne har skrevet deres havne. I cellen er nu ophængt en fortegnelse over de modstandsfolk, hvis navnetræk har kunnet identificeres, med tilføjelse af deres senere skæbne: Frøslev, Neuengamme eller Ryvangen. Nogle af væggenes navne savnes dog på listen, for ind mellem regulære modstandsfolk anbragtes også stikkere, værnemagere og folk, der havde bestjålet værnemagten til egen fordel. En enkelt var anholdt for vagabondering, betleri og mangel på fast bopæl. Foruden danske findes også fremmede navne. Salvato Romano er rumæner, og Kees Vrolijk er hollænder. Kees Vrolijk var styrmand på et hollandsk skib, der den 9. april 1940 lå i havnen i Nykøbing Mors. Det lykkedes ham at undgå interneringen, og han kom siden med i det illegale arbejde i Sønderjylland. Han blev arresteret den 10. oktober 1944 og siden ført

til Frøslev, hvor han opholdt sig til kapitulationen.

Den 4. maj 1945 flammede ilden lysteligt i den store kamin i gestapochefen Burfeinds kontor. Der var adskillige papirer, der kunne være bekvemt at få tilintetgjort. Sammen med den øvrige tyske værnemagt forsvandt Th. Burfeind over grænsen mod syd, men allerede den 16. maj hentedes han tilbage for at stå til regnskab for de danske myndigheder.

På initiativ af modstandslederen, cand. polit. Johs. Rosendahl fra Rødding, blev celle II bevaret og derefter ved en højtidelighed den 4. maj 1947 overdraget til Koldinghusmuseet. Den har siden da været besøgt af adskillige tusinde mennesker. Den skal være et fremtidigt minde om modstandskampens hårde vilkår, men samtidig tale håbets sag, som det er udtrykt i det Nietzsche-citat, som Johs. Rosendahl skrev på cellens væg: »Hold dit højeste håb højt«. Cellen er foreløbig det eneste af staldgårdens rum, som museet disponerer over; men når engang den danske hærs mest presserende byggekrav er tilfredsstillet, håber museet her at få større råderum, så cellen ikke længere skal være et enkelt isoleret fænomen, men indgå som den rettelige bøj, som et led i rækken af de minder om vort folks fortid, som det er Koldinghusmuseets opgave at skildre. Så vil man også kunne drage en lærerig sammenligning med et andet dystert fangehul, kælderens to etager nede under kæmpetårnet. Indtrykket af dette bør da suppleres med historikerens viden om, at fangerne — det var også krigsfanger — der sad her for tre hundrede år siden, både trakteredes med mad og øl i rigelige mængder og havde en tørvefyret ovn og et passende antal tællelys

Koldinghus slot og staldgård på Christian V's tid, set fra nordøst

E. NOBEL

Nykøbing Falster

Maskinfabrikken
»SANSØ«
Brdr. Wadstrup
TRANEBJERG

Brødrene Degn

Besser pr. Tranebjerg
Tlf. 95 og 700

Lauritz Andersen

Nørrebro 45
Telegramadr.: Landersen

Klaregade 33

Odense

Fabriken

Redux

Kochsgade 33 - 35 Tlf. 328

ODENSE

SKANDIA- PAPER

Østergade 57

Telf. 14600

ODENSE

Fa. Knud E. Mogensen Eftf.

v/ Kaj Pedersen »Korup«

Sct. Jørgensgade 12 . Telf. Odense 7972

Edv. Madsen

Smedemester . Nørregade 58 . Odense

A/S CHR. NIELSEN & CO.
ODENSE

KLAREGADE . TLF. 9512

Fabrik: SKIBHUSVEJ 70

„PERAWIN“

AKTIESELSKABET

DET DANSKE GASKOMPAGNI

ODENSE

FYNS SÆKKEINDUSTRI A/S

Odense

Hønsriet »Bakkehuset«

v/ E. Dam Mikkelsen

Kildegaardsvej 50, Tlf. 6508 . Odense

til disposition. I celle II var lyset gerne tændt om natten og slukket om dagen, ligesom man ofte havde for skik at glemme fangerne ved måltiderne. Man må da erkende, at den historiske udviklingsgang kan tage de særeste krebsehøp.

Da det kom på tale at rejse et minde over besættelsestidens faldne i Kolding, blev det snart klart, at staldgården måtte være det rette sted. Ved opkørslen fra øst møder man nu på skrænten ved søen Poul Søndergårds smukke granitrelief med den sårede modstandsmand. Taler kunsten her mest med sorgens og smertens stemme, vil man ved at gå de få skridt til celle II dér kunne lytte til historiens udtryk for trodsen, styrken og håbet. Begge røster hører med såvel i staldgårdens som i vort folks historie i de onde år og sammenfattes på den smukkeste måde i digteren Hans Hartvig Seedorffs korte, kærnefulde ord på monumentets sokkel:

*Om ædle danske taler stenen her
husk deres død og vis dig ofret
værd.
Sigvard Skov.*

Anfægtelser

Læge Poul Gøtzsche skriver i debatten om vort forhold til tyskerne i dag. Som en tredje vej anviser han barmhjertighed og fortæller bl. a. om sin deltagelse i den store kirkedag fornylig i Hamburg.

Kære lrs. Prytz!

Tak for Deres smukke udtalelser om min ringe person, jeg føler det samme for Dem. Må jeg have lov at sige et par ord igen, ikke for at »få ret«, men jeg sad og tænkte på ved Deres overskrift: Hverken had eller kærlighed! — er mellemtingen så ikke barmhjertighed? — ikke den blødsødne, men næstekærlighedens. Lad nu ikke de ord om mit »følelsesbetonede indlæg« stå som en udviskning af realiteten, mit indlæg var ikke ment sådan, men oprigtigt!

De kører frem med de sædvanlige ting om, hvad tyskerne har

bedrevet i århundreder. Jeg mindes en hidsig diskussion i besættelsestiden, i et privat hjem, hvor en dame var aldeles eensidigt betaget af englænderne, og en præst mindede om disses grusomheder, både mod boerne og inderne, og mod kvækerne under den forrige verdenskrig. Har alle andre nationer ikke deres på samvittigheden? Har Danmark ikke? Havde vi ikke hippoer og Schalburgfolk at skamme os over? Det er for mig blevet en god — og vanskelig — kristen regel, at søge fejlen hos mig selv, ikke »splinten i den andens øje«. Det, jeg ville slå til lyd for, er, at det ikke fører til noget positivt, at blive ved at sige: Jeg har tilgivet, *men jeg glemmer det nu aldrig.*

Nu har jeg lige været med til det store kirkemøde i Hamborg, og talt med alle mulige mennesker, fra pressefolk til østtyskere, fra folk »på gaden« til tjeneren på hotellet, og jeg kan forsikre om, at tyskeren ikke er, som vi propagandistisk påstår. *Der gik en tone af skam* gennem deres sind og tale over at et kulturfolk kunne bedrive de grusomheder, der var sket!!! Dette er sandhed! Der var en såre stærk tone af *anfægtelser* i flere af talernes indlæg i mødet. Når man så præsenteredes for de lidelser, allè har gennemgået — »Wir sind alle kriegsbeschädiget«, sagde den gamle admiralsenke, vi besøgte — får man endnu mindre

lyst til at slå løs på et desillusjoneret folk. Jeg spurgte dem f. eks. ud om den her i aviserne meget omtalte ny-nazisme. De smilede — ja, lo — den kendte de knap, den spiller ingen rolle. Vi var ude at se Hamn-kvarteret, så stort som Nørrebro og Østerbro tilsammen vel. Alt kaput. Bydelen var afspærret med mure og pigtråd i 4 år efter 45, fordi der flød med lig — og rotter! Tjeneren på hotellet mistede der sin kone og $\frac{3}{4}$ -årige datter, han søgte efter en fod, et hoved, for at finde dem, men fandt intet! Vi er overhovedet ikke i stand til at forestille os, hvad der foregik i de grusomme terrorbombningsår. Fosforbrændende mennesker sprang i massevis i havnen og kanalerne. Alt dette sætter sine spor hos de mishandlede! »Hos mange tyskere træffer man noget uforklarligt«, citerer De efter Fosmark. Ja, efter danske forhold er f. eks. deres uhyre energi og arbejdsvillie uforklarlig! Danskeren er »berømt« for sit »grin«, hvormed han søger at klare sig igennem. Det tyske folk er ikke preussere alle, det danske folk er ikke »molboer« alle. Kun ved at vise vagabonden tillid, kan man hjælpe ham fra spritflasken, kun ved at vise tyskeren tillid, kan man hjælpe ham til at besinde sig på et nyt livssyn, og dette er i stormende fremmarch!

POUL GÖTZSCHE, læge

Rødovre . Valby.

Avisen lukket i 14 dage Redaktøren sendt i k-z-lejr

Redaktør Poul Nielsen, Horsens, redegør for den danske presse under besættelsen og tager sit udgangspunkt i sit eget blad, Horsens Avis, der fejrede 125 års jubilæum den 1. august.

Når et blad udsættes for censur og ovenikøbet af et fremmed lands repræsentanter, virker det i første

omgang som et lammende slag, en meningsløshed overfor de journalister, som ikke før har kendt til anden censur end den ansvarsbevidsthed, som de selv har pålagt sig. Militærcensur, således som den foregik i Danmark under besættelsen, vil altid hvile som en tung byrde for et frisindet dagblad. Det

ODENSE MASKINFABRIK

Ditlev Madsen og Sønner

Bjerggade 24 - 26
Telf. 3342 Odense

Bennets Rejsebureau

ODENSE

J. Rasmussen & Søn

»Fremad Express«

Nørregade 51 Odense

Menneskets vel-
være afhænger
af Tænderne!

**DALUM
TANDTEKNIK**
v/ Mogens Madsen
Faaborgvej 35
Telf. Dalum 1127
FRUENS BØGE

Hans P. Krogh

Nørregade 47 Tlf. 3664
ODENSE

Revisor Vald. Jørgensen

Revisor Tage Jørgensen

Nørregade 63 . Odense
Telf. 3141

SØREN RASMUSSEN

Nørregade 85 Odense

Maskinkompagniet Odense A/S

Værktøj . Værktøjsmaskiner

Telefon 4646 . 3 Lin.

CHR. CLEMMENSEN

Odense

Holger Jensen

Slagtermester

Nørregade 91 Odense

J. Stenstrup-Jensen

Papir en gros

ODENSE

Fyns Klichèfabrik

Vindgade 12 Telf. 9627

ODENSE

MANUFAKTUR- Kompagniet

ODENSE

CYMA

Et af de bedste Schweizer Præ-
cisions Ure. Forlang det hos
Deres Urmager

Axel E. Frost

Tårnurfabrik

Tlf. Bogense 151

20 Aars Erfaring

Geværfabrikken

Schütz-Larsen

Otterup

Banken for
Otterup og Omegn
Aktieselskab

TH. SCHMIDT

Osteforretning

SDR. BOULEVARD 228 ODENSE

var også tilfældet for Horsens Avis, men efterhånden som tiden gik, blev lysten til at drille tyskerne så fremherskende, at den ikke lod sig holde nede. Det blev ikke altid det, der stod tydeligt skrevet, som virkelig betød noget, men det, der stod mellem linierne. Det blev en sport for hver enkelt medarbejder at komme med underfundigheder, tvetydige notitser, hvis mening den opmærksomme Læser altid forstod og dagligt søgte efter, fordi han var klar over, at de ville være der så at sige hver eneste dag.

At det så en skønne dag gik galt, at avisen blev lukket, og en af bladets redaktører sendt i koncentrationslejr, ja, det var måske nok det, vi inderst inde gik og frygtede, men som vi alligevel alle håbede at undgå. Tyskerne havde mange gode medhjælpere i Horsens, bl. a. en mand, der klippede avisartikler i det uendelige ud og sendte dem til besættelsesmagten med indstregninger. Han var meget forbavset over, at man ikke i langt højere grad tog hensyn til hans stemningsberetninger og skred ind noget oftere. Måske ville det være på sin plads, når en avis' historie under besættelsen skal skrives, at gå helt tilbage til den dag, hvor tyskerne for ind over de danske landegrænser for at underlægge sig endnu en demokratisk nation.

Den 9. april

Vel aldrig tidligere har der været stillet på en dansk bladredaktion så længe før den egentlige mødetid som den 9. april 1940. Når der sker store begivenheder, er journalisten enten i deres centrum, eller han møder på sit blad, hvor nyhederne samles. Tidligt den 9. april om morgenen var besættelsen på »Horsens Avis«' redaktion mødt op. Det grønne »Oprob« havde ikke ladet nogen tvivl tilbage om, hvad der var ved at ske, men det varede længe, inden der kom enkeltheder frem. Radioen var tavs, avisernes private udsendelser ligeså, der hvilede en uheldsvanger stemning overalt, for ingen havde nogen erfaring for, hvad en besættelse ville betyde, udover den faste

overbevisning, at Danmark ikke ville blive forskånet for blodige ofre.

De tyske troppers indmarch eller gennemkørsel af Horsens var kun med til at befordre de bange anelser. Dagens avis blev spækket med opsigtsvækkende meddelelser, der omsider begyndte at indløbe, og som med få minutters mellemrum blev gentaget i radioen. Der blev givet strenge direktiver til de danske blade om, hvorledes de skulle forholde sig, og efterhånden som det tyske greb om Danmark strammedes, blev påbud og forbud flere og flere. Der gik næsten ikke en dag, uden meddelelser fra den tyske pressechef Otto Dietrich om, at sådan og sådan skulle det være, og ville de danske aviser ikke adlyde med det gode, så måtte de med det onde.

Nazismens skribenter

Adskillige danske i tysk tjeneste fik deres blomstringstid indenfor journalistikken. De skrev spaltelange artikler, som efter et uomgængeligt krav skulle bringes i samtlige blade. Man gik fra de tyske herrers side så vidt, at man bestemte, hvor i bladet en artikel skulle stå, og hvor den ikke måtte anbringes. Artikler som bladets egne medarbejdere skrev, og som blot havde den svageste forbindelse med besættelsesmagten, skulle videresendes til Udenrigsministeriets Pressebureau, som havde ordre til at viderebringe dem til de tyske — eller i hvert fald nazistiske — censorer.

Da det for alvor gik tilbage for tyskerne på alle fronter, blev det en sport at finde citater fra de autoriserede tyske telegrammer, som kunne bruges i overskriften og derved virke yderligere generende for besættelsesmagten. Det gjaldt således den tyske overkommandos daglige hærberetning. Til sidst blev det så slemt, at tyskerne påbød bladene at bringe hærberetningen på forsiden i nederste højre hjørne, men kun under overskriften: »Den tyske værnemagts hærberetning«.

Sonderführer Jensen på besøg

Nu bagefter kan vi jo godt sige det: Vi sløsede fælt med denne værnemagtsberetning! Medens andre blade pligtskyldigt bragte den hver dag, var det i perioder nærmest sjældent, den var at finde i »Horsens Avis«. Det var jo 2 a 3 dage gammelt stof, der var i den, den var mere end tør og kedelig og den havde tilmed været terpet igennem radio flere gange.

Sløseriet førte til, at Sonderführer Jensen fra Århus, en lille uniformeret mandsling af Hitler-statur og med oprakt højrearm, en skønne dag dukkede op på redaktionen: Værnemagtsberetningen måtte bringes hver dag! Uopholdeligt! Nu var der — som det til overmål viste sig senere i Frøslev og andet steds — ved redaktør Holm en ganske særlig evne til at ordne tyskerne ialtfald enkeltvis. Det var uforstyrrelig ro og en blanding af smil og venlighed, brysk mine og krasse ord. Nok er det: Sonderführer Jensen trak sig baglæns ud af kontoret. Uden løfter af nogen art. Og det blev ikke bedre, selv om han et par måneder senere kom igen i det samme ærinde.

Lange som et ondt år var iøvrigt også Gøbbels' artikler fra »Das Reich«. De blev også skåret ned, og også det gav anledning til klager. Disse artikler var jo for resten i krigens sidste tid kilden til megen morskab ved den opfindsomhed, hvormed tilbagetrækninger og nederlag blev gjort til strålende sejre.

Mystisk svømmer i mystisk båd

Det var iøvrigt ret tidligt under besættelsen, »Horsens Avis« fik en advarsel fra tyskerne og en bøde af danske kolleger. Men den var historien værd. En yngre mand fra den sydlige del af Hads Herred havde forsøgt sig som langturs-svømmer. Han ville svømme fra Gylling Næs over til Hjarnø. Men han nåede ikke i land noget steds og blev bestemt regnet for omkommet. En morgenstund to døgn efter starten blev han imidlertid fundet stærkt udmattet på en badebro ved Palsgård, altså længere borte, end han havde turdet svømme, og han

C. M. SØRENSEN

Tlf. 7 & 207

Nørre Aaby

Vends m. fl. Herreders
Landbo Spare- og Laanekasse
NØRRE AABY

Margarinefabrikken

DANA

NØRRE AABY

$\frac{A}{S}$ R. Ibsen & Sønner

NØRRE AABY

Middelfart MEJERI

E. C. Christensen

Tlf. 102 . Middelfart . Tlf. 602

Spare- og Laanekassen
for Middelfart og Omegn

Hotel MELFAR

Middelfart

P. Jørgensen

Aut. Installatør

Tlf. Bogense 426

Nordfyns Maskinfabrik

Chr. A. Scheby & Søn
Bogense

NORDBORG SPAREKASSE

Toftlund og Omegns Sparekasse

TOFTLUND

Frecokværnen

DEN STORE NYHED I KØKKENET!

Kværnen fjerner alt køkkenaffald, som kan gå i forrådnelse og fremkalde ildelugt. Affaldet formales og føres ud igennem kloaken.

Indhent nærmere oplysninger uden forbindende hos

OTTO FREJ & Co. Tlf. 58 — Toftlund

N. TIMMERMANN

Gram Savværk

JACOB HANSEN

TANDSLET

KØLESKABE

HJEMMEFRYSERE

KØLEANLÆG og

ISKREMMASKINER

BRØDRENE GRAM A/S

VOJENS

Cathrinesminde Teglværk

Knud Jensen

Broager

Sønderjylland

Skelde Andelsmejeri

SKELDE — Telefon Broager 273

forklarede, at han under svømme-
turen var blevet revet med af
strømmen. Netop som han var ved
at give op, var han blevet taget
om bord i en engelsk undervands-
båd, havde været under vandet med
den en hel dag og så den følgende
nat havde fået lov til at svømme i
land, idet båden gik tæt til kysten.

Enhver kan sige sig selv, at en
sådan historie kunne en journalist
ikke forbigå i stilhed. »Horsens
Avis« slog den derfor op som et
Jules Verne-eventyr og fortalte om
Gylling-borgeren, der havde været
under vandet et døgn, men allige-
vel overlevet det. Vi skrev at han
var blevet reddet af et fartøj, mens
dette var oven vande, og hvis be-
sætning talte et fremmed sprog.
Ikke med eet ord var undervands-
båden nævnt — ihvertfald ikke di-
rekte. Men reaktionen udeblev ikke.
Udenrigsministeriets Pressebureau
beklagede stærkt, at vi havde an-
givet en britisk undervandsbåds
tilstedeværelse i danske farvande.
Tyskerne ville nemlig ikke indrøm-
me, at noget sådant kunne lade
sig gøre. Det blev til en bøde idømt
os af pressens særlige nævn.

Et usædvanlig uforskammet brev
modtog »Horsens Avis« senere un-
der besættelsen fra Waffen SS's
kontor i København. Vi havde i
al stilfærdighed bragt en artikel om
det beklagelige i, at postvæsenet
havde lagt to foldere sammen, så
de begge antagelig ville gå direkte
i papirkurven — og det var synd
for den, der fortalte befolkningen
om, hvorledes den skulle forholde
sig i tilfælde af evakuering eller
lignende.

»Den forbandede skriverdreng«

Den anden brochure var udsendt
af Waffen SS og var en opfordring
til at melde sig til kampen på øst-
fronten. Der gik nogle dage, så
kom der brev fra SS-hvervekon-
toret i København, der brugte spro-
gets værste glosor om den artikel,
»en forbandet skriverdreng« havde
forfattet. Endvidere påstod man, at
bladet jo var mere end ivrig efter
at bringe Waffen SS's hverveannon-
cer, skønt det var en realitet, at
»Horsens Avis« som vel flere andre

blade havde bedt om at måtte blive
fri for annoncerne, men havde fået
afslag. Man kunne måske efter det-
te have ventet, at tyskerne ville
være skredet ind, men det blev dog
heldigvis ikke tilfældet.

Og hver gang, det gik godt med
et »Nålestik«, forsøgte vi os med
endnu eet. Langt fra alle de med-
delelser, som skulle forelægges de
tyske censorer, nåede længere end
til sættemaskinerne for derefter at
fremtræde i avisen. At tyskerne
ikke var alt for begejstrede for
den danske Presse, blev der ad-
skillige gange givet udtryk for. Den
29. august 1943 indkaldte dr. Best
pressens repræsentanter til et møde
på Dagmarhus. Han erklærede i en
kort tale, at han siden sin sendelse
til Danmark intensivt havde be-
flittet sig på at komme i et tale-
ligt samarbejde med den danske
presse. Hans bestræbelser var dog
strandede på pressens udpræget
tyskfjendtlige holdning.

Videre fremhævede dr. Best, at
de danske aviser »i rystende grad
havde skylden« for den indtrådte
undtagelsestilstand gennem deres
tendentiøse underretninger og gen-
nem deres mangel på ansvarsfølel-
se. Dr. Best henviste i denne sam-
menhæng først og fremmest til den
antityske formulering af talrige
overskrifter, »som har givet det
danske folk en fuldstændig fejl-
agtig forestilling om tingenes til-
stand«. Fremtidig ville den danske
presse ikke mere kunne råde over
de hidtidige friheder, sagde han.
Man — d. v. s. tyskerne — var nu
blevet tvunget til at gribe til for-
holdsregler, der garanterede en ef-
fektiv presse-censur. Hver enkelt
redaktør måtte gøre sig klart, at
han i undtagelsestilstandens be-
stemmelsers forstand var personlig
ansvarlig for hver eneste linie of-
fentliggjort i hans avis.

Den 29. august's rigoristiske påbud

For at bladene ikke skulle holdes
i uvidenhed om, hvor vidtrækken-
de de tyske bestemmelser var, ud-
sendtes den 30. august følgende an-
visninger:

»Alt stof fra Ritzaus Bureau, in-
denlandsk såvel som udenlandsk, er
underkastet censur. Alt stof fra
STB og Metro Press er underkastet
censur. Endvidere er underkastet
censur alt stof, der tages fra uden-
landske blade eller beror på med-
delelser fra udlandet, alle ledere,
oversigtsartikler, kommentarer og
andre artikler, også navngivne, om
udenrigspolitiske, militærpolitisk-
og militære forhold. Endvidere le-
dende artikler og andre artikler af
indenrigspolitisk art. Endvidere alt
meddelelsesstof og kommenterende
stof vedrørende indenlandske krigs-
begivenheder, derunder luftalarm,
minesprængninger og lignende, alt
stof vedrørende sabotage, ulykker,
brande og lignende, med mindre de
efter de foreliggende oplysninger
ikke kan bero på sabotage, urolig-
heder og lignende, strejker og lig-
nende, samt endelig de spørgsmål
vedrørende forholdet til Værne-
magten og vedrørende forskellige
forsynings- og handelsforhold, som
hidtil har skullet forelægges uden-
rigsministeriets pressebureau.

For provinsbladenes vedkommen-
de vil overskrifter og lignende fak-
tisk ikke kunne forelægges til cen-
sur. Bladene må udvise den yderste
varsomhed med overskrifterne, og
det fremhæves, at enhver overtræ-
delse af de ovenfor givne anvisnin-
ger, såvel som enhver meddelelse,
overskrift og lignende i bladets
tekst, også i den ucensurerede del
deraf, som giver anledning til på-
tale fra tysk side, vil kunne med-
føre konsekvenser af den alvorlig-
ste art for vedkommende blads re-
daktør, såvel som for den pågæl-
dende forfatter.

Alt stof, der skal censureres, skal
forelægges skriftligt i to eksempla-
rer for censuren. Det understreges,
at censuren også omfatter annonce-
stof i henhold til ovenstående ind-
holdsangivelser, og at indtil videre
bladernes redaktører vil blive holdt
ansvarlige også for annoncestof.
Censuren sker under direkte del-
tagelse af repræsentanter fra det
tyske gesandtskab og den tyske
værnemagt.«

FR. VOIGT

Møbelhandler

NORDBORG

GRAASTEN TEGLVÆRK

Graasten

Lysabild Andelsmejeri

Skovby - Als

Tlf. Lysabild 12

Petersen & Knudsen

PADBORG

Otto Frej & Co.

TOFTLUND

Arnold D. Kristensen

TRÆLAST, KORN & FODERSTOFFER

Møldrup

Hans Meyer

Toftlund

Telf. 118

Cykleforetningen

H. P. Brik

Toftlund

EVA Margarine

Toftlund Margarinefabrik

Tlf. Toftlund 45

DER ER ET

GRAM

KØLESKAB

til alle moderne køkkener.

Et Gram køleskab sparer både penge og arbejde.

BRØDRENE GRAM A/S . VOJENS

Toftlund Trælasthandel

Lassen Schmidt

Landbosparekassen i Horsens

Blikkenslager og Installatør

H. WOBESER

Toftlund Tlf. 126

Speciale: Varmeanlæg

HORSENS JERN & STAALFORRETNING A/S

Toftlund

Trikotageforretning

Hanne Schack

Toftlund

Tlf. 132

Kristian Kirks Telefonfabriker A/S

HORSENS

Haderslev Bank Aktieselskab

Toftlund Filial

»I Førerens navn besætter vi avisens«

Der var med andre ord ikke noget at tage fejl af, og enhver vil kunne forstå, at det var under vanskelige forhold, bladene efterhånden kom til at arbejde. Det medførte dog ikke, at »nålestikken« holdt op. Vi troede på vores gode stjerne, og den lyste da også endnu et stykke tid. Baggrunden for ovenfor anførte rigoristiske bestemmelser var som nævnt undtagelsestilstanden den 29. august, og den formede sig for »Horsens Avis« på følgende måde:

Ved 4,30-tiden om morgenen den 29. august 1943, der var en søndag, blev der buldret på døren til redaktør Holms privatlejlighed. Næppe havde redaktøren åbnet døren, før han fik en pistol i brystet — den sad i hånden på en Obergefreiter, der umiddelbart bag sig havde to soldater med maskinpistolerne i skudstilling. Og til overflod havde soldaterne hver 8 håndgranater på sig. To på hver side af maven stukket ned i bæltet og to i hvert støvleskaft. Det har set drabeligt ud! Redaktøren, der var i pyjamas, slåbrok og hjemmesko, måtte med ned i gården, hvor yderligere fjorten lige så svært bevæbnede tyskere slog kreds om ham.

I førerens navn besatte Tyskerne »Horsens Avis«, som iøvrigt også de to andre Horsensblade. Sjovt nok gik man ikke så drastisk frem i nogen anden by i landet, hvor bladene nok fik forbud mod at udkomme, men ikke blev besat af militær. Tyskernes Horsens-kommandant på dette tidspunkt må enten have været meget nervøs eller også har han misforstået sine ord.

Denne morgenstund — den var vejrsmæssigt ualmindelig skøn — forlangte tyskerne at få et vagtlokale på »Horsens Avis«. De blev så indlogeret der, hvor den daglige avisudlevering til budene foregik.

Det kneb med skolelærdommen

Her fik tyskerne deres kvarter i de dage, lukningen af bladet varede. I de udsendte opråb hed det,

at alle virksomheder skulle fortsætte deres normale arbejde, men da redaktøren fremførte dette overfor den hovne Obergefreiter, blev denne gal i skralden og sagde, at aviser kunne ikke udkomme af »tekniske grunde«.

Bladets øvrige medarbejdere anede ikke noget om, at avisen var blevet besat, og det var årsagen til, at een af dem løb lige i maven på en tysker, der skreg Halt, så journalistens trommehinder var ved at sprænges. Tyskeren forlangte »Ausweis«, og da medarbejderen stillede sig uforstående, forklarede soldaten omhyggeligt, at »Føreren« havde bestemt, at avisen skulle lukkes.

Under denne samtale indfandt et medlem af det tekniske personale sig. Uofficielt af nysgerrighed, officielt fordi han ville hente sine træsko. — Hvad skal De? faldt tyskeren over ham. Trykkeren kløede sig i hovedet for at kradse nogle af skolelærdommens tyske glosser frem, og så sagde han: Jag skal i hafn. Derfor skal jag hafne mine træsko. Han smilede venligt til tyskeren, der var arrig i hovedet over ikke at forstå et kuk af, hvad der blev sagt. Han slog på trykkerens lømmer og spurgte: — Haben Sie waffen? — ikke andet end denne her, svarede manden og tog en fortygget cigarstump ud af munden, og den er farlig, føjede han til, for den er dansk. Så blev trykker og journalist sat på porten.

Afsluttes

Det store billede af Frihedsrådet

Til tiårsdagen for 29. august skulle det store billede af Frihedsrådet, som professor Georg Jacobsen har malet, have været overgivet til Frederiksborg Slots historiske museum. På grund af museumsdirektør Andrups død og begravelse måtte denne overrækkelseshøjtidelighed aflyses og udskydes.

Men billedets »offentliggørelse« finder alligevel sted. Ved et pressemøde den 28. aug. i professor Georg Jacobsens atelier i Bredgade 33 blev både dette billede og professor Ak-

sel Jørgensens portræt af ambassadør Henrik Kauffmann »afsløret«.

Professor Georg Jacobsen fortalte, at han havde haft helt frie hænder til at male sit billede af Frihedsrådet som han ville. Han valgte da udelukkende at sammenstille de 12 vidt forskellige personligheder i een komposition. Det ser ud, som et møde er blevet afbrudt, for at personerne kunne stille sig op til portrætter — simpelthen. Georg Jacobsen har søgt at skabe en så indtrængende karakteristik af hver enkelt person som muligt »fra tæerne til hårrødderne«, som han sagde — deres måde at sidde og stå på, deres miner, fysiognomi og måde at holde hænderne på. Det er lykkedes. Ja, man synes at kunne påstå dette, fordi det forekommer én, at portrættet af de personer, man aldrig har set med egne øjne, ligner bedst. Billederne dækker den opfattelse, man har dannet sig af pågældende personer. Forarbejderne har taget godt tre år, og selve billedet har været under arbejde i to år. Det er 2½ meter højt og 4 meter bredt, og dets farveholdning er kølig — det minder allermost om en fresco.

Professor Aksel Jørgensens billede af ambassadør Henrik Kauffmann er malet i selve udenrigsministeriet, mens ministeren arbejdede. Han havde så knap tid, at han ikke kunne afse timer til at sidde model på anden måde. Det er blevet et veloplagt portræt, og Aksel Jørgensen har nået sin hensigt at gengive det indtryk, han fik af »en interesseret lyttende vagtsom og beslutsom mand«.

Der er endnu ikke truffet bestemmelse om, hvor billederne skal hænges på Frederiksborg Slot, men det menes, at der vil blive indrettet en særlig »frihedssal«, hvor alle minder om besættelsesperioden vil blive anbragt — også disse kunstværker.

Foreløbig vil Georg Jacobsens store billede blive i hans atelier, indtil det har været udstillet på »Den frie«s forårsudstilling. Man arbejder dog på at skaffe det en plads et sted, hvor offentligheden kan gøre sig bekendt med det indtil da.

Aktieselskabet
GRENAA DAMPVÆVERIER

C. W. S. SVINESLAGTERIER A/S
Herning Svineslagteri

BROAGER
SPARE- OG LAANEKASSE

Graasten Andelsslagteri

Firmaet
CHIKI
AUNING

P. Hansen's
Møbel- og Bygningsnedkeri
Indeh. L. P. Hansen
Broager Tlf. 19

Graasten
Husholdningskole

A/S Auning
Savværk og Tømmerhandel

CHRISTIAN IVERSEN
Skotøjsforretningen
Broager - Telefon 20

5. Mdr.s Husholdningskursus beg. 4. Nov. 3
og 5 Mdr.s Kursus i Syning og Tilskæring beg.
4. Okt og 4. Jan. **Understøttelse bør søges
snarest.** Plan sendes. *Olga Reppien og Ebba
Dreves.*

A/S A. Knudsens
Læderfabrik
Ebeltoft

SPAREKASSEN
for
Christiansfeld og Omegn

Jens Juhler
Urmager - Guldsmed - Optiker
Broager Tlf. 131

Jens Uffe Hansen
Tømrermester Broager

A/S **De forenede
Teglværker**

Lysbro - Silkeborg

J. RASMUSSEN
Slagtermester
BROAGER

Brede Sogns
Spare- og Laanekasse
Bredebro

**Broager Trælasthandel
& Trævarefabrik**
Tlf. 34

Andreas Andresen
Intern. Spedition
PADBORG

Svejbæk
Lamel
Gummimaattefabrik
Svejbæk St. Tlf. 79

H. Lyck & Co.
AVNBØL

Esbjerg Tæppelager
Kongensgade 88 Tlf. 3811

Maskinfabrikken
SIGURD STENHØJ I/S
BARRIT

Horsens Bank

AKTIESELSKAB

RANUM BY OG OMEGNS
SPAREKASSE

Restuarant

»Rebildhus«
Skørping St.

Skørping Hotel

v. Alf Nielsen

Tlf. 4 Skørping Tlf. 4

Sparekassen for
FARSØ OG OMEGN

Rold Skovs Savværk

Arden

A. P. JENSEN

Smeie- og Maskinforretning
Tlf. 29 Kongerslev

G. Waadde Nielsen

Tricotagefabrik

Tlf. 109 — Ikast — Tlf. 109

LAURIDS KNUDSEN

Elgko
HERNING

Ikast Skaanerfabrik

Anna Mikkelsen

IKAST

Hammerum Herreds Spare- og Laanekasse

JENS BJERG SØRENSEN

Tlf. 1083

Th. Niensengade 95

Tlf. 1083

H. Chr. Larsen

Trikotagefabrik — IKAST — TLF. 87

Aktieselskabet

Horsens Sølvvarefabrik

Brdr. W. & S. Sørensen

Spare- og Laanekassen FOR HORSENS BY OG OMEGN

Løsning Trævarefabrik

Løsning

v/ J. P. Rasmussen

Tlf. 77

Gammelby Andelsmejeri

STOUBY

Murermester Klostergaard

Murer-, Entreprenør-, Ingeniør-Arbejde

Hafniahus

Aarhus

Tlf. 22433

Brdr. Hansen's

Trikotagefabrik

Tlf. Ikast 92

Marie - Louise

M. & L. Nielsen

Bredgade 21 . Herning . Tlf. 881

V. Christensen

Bogtrykker

JUELSMINDE

Fabrikken

„*Credin*“

JUELSMINDE

Dalsgaard

Emulgatorer — Emulsion A/S

JUELSMINDE

Niels Sørensen

SKJORTEFABRIK - HERNING

NIELS KRØJGAARD

Tri. otagefabrik

Herning

$\frac{1}{8}$ *Herning Brødfabrik*

Bredgade 44

Tlf. 182

AAGE DAMGAARD

Skjortefabriken Angli

Th. Nielsensgade 94 Herning

Telefoner 1210 & 1211

Schack Nielsen

Dreyers Eftf.

Telf. 576

Herning

AKTIESELSKABET

Herning

Trælasthandel

La Cour Feune

Pindstrup Mosebrug

Vrigsted Savværk pr. Vrigsted

Telefon Barrit 28

Dansk Hydraulik Industri

AKTIESELSKAB — JUELSMINDE — DENMARK

HERNING HEDE OG DISCONTOBANK

AKTIESELSKAB

Herning

Handels- og Landbrugsbank

Aktieselskab

Folkebanken for Herning og Omegn

Aktieselskab

Herning Klædefabrik $\frac{1}{8}$

Hammerum

Landbrugsskole og Husholdningsskole

Jens Krøjgaard's

Trikotagefabrik A/S

Telf. 553

Herning

IKAST HANDELS- OG
LANDBRUGSBANK A/S

IKAST BANK
AKTIESELSKAB

JOHS. K. VORK

Sagfører
IKAST

Herning

Kafferisteri

Michael Kjær
Tlf. 196

Petersen & Sørensen

Tobaksfabriker
HORSENS

JENSEN &

JULSEN

HORSENS

J. L. Beck

& Co.

HORSENS

HORSENS
TRÆLASTHANDEL A/S

AARHUS
LERVAREFABRIK

Telf. 68257

**Horsens Dynamo-
& Elektromotor
Fabrik**

AKTIESELSKAB

N. C. Schmidt

HORSENS

R. B. Burchardt

Nielsen & Co.

Løvenørnsgade Telf. 3400
Horsens

ALFRED OLESEN

Konfektionsfabrik A/S

HORSENS

Wittrup

Horsens Tekstillager A/S

Jyllands Maskinmesse

HORSENS

Gummivarefabriken

JYLLAND A/S

Horsens

Horsens
Trælasthanandel

Aktieselskab

$\frac{1}{8}$ HORSENS
PRIVATBANK

Paasch & Larsen, Petersen

Aktieselskab

Horsens

Chr. Lauritsen

Tlf. 151

HORSENS

THISTED
& WARER

Vejele

A/S Carl Hansen's
RUTEBILER

VEJLE

Aagaard
Andelsmejeri

AAGAARD

Randers

Foreningen Gestapofangerne i Randers havde faneindvielse den 19. august.

Formanden cyklehandler E. Christiansen, bød velkommen og takkede Danmarkssamfundets lokale formand, fabrikant Svend Åge Kåe, for den fane, som foreningen havde fået på Valdemarsdagen.

Viceborgmester Asger Jensen talte nu for kongen og fædrelandet og mindede om, at det er den danske mentalitet, der binder os sammen til et folk — ikke det materialistiske livssyn, men den livsform, som vi har vænnet os til gennem mange år. Kongen er landets overhoved, og vi agter og ærer ham, ligesom vi agter vort land.

Asger Jensen slog det første søm i fanen, og der afsendtes et telegram til kong Frederik. Stående sang man kongesangen og Nationalsangen, og derpå slog gartner Fritz Poulsen det andet søm i som repræsentant for byens borgere. Landsforeningens formand, V. Clemmensen, København, mindede om det lyspunkt, som modstandsbevægelsen havde været. Gestapofangerne havde pligt til at bevare mindet om kammeraterne, der faldt, og til at fortælle eftertiden, at der var lyspunkter i den skam, der overgik landet under besættelsen.

Clemmensen slog det tredje søm i og overrakte foreningen en faneplade som gave fra kammeraterne i København.

Cyklehandler Christiansen takkede for gaven og rettede tillige en tak til musikdirigent J. Sønderby, der akkompagnerede til de forskellige sange.

Efter faneindvielsen var der kaffebord, og i et par timer opfriskede man gamle minder og drøftede planer for fremtiden.

Fanepladen fra den københavnske forening blev straks sømmet fast af cyklehandler Christiansen, fabrikant Sv. Å. Kåe og journalist Torstenson.

Inden man skiltes indløb et taketelegram fra kong Frederik.

København

Den 1. september fejrede overpolitbetjent Peter Emil Møller, København politi, st. 2, sit 25 års ubilæum for sin ansættelse i politiet. Jubilaren kom ved sin ansættelse til at forrette tjeneste ved st. 1, hvor han med en kort afbrydelse i I afd. forblev, til han i september 1944 kom til st. 2.

Ved stationen lærte alle hurtigt at sætte stor pris på jubilaren for hans ligefremme måde at være på, samt hans aldrig svigtende humør. Hans ansigt er altid et stort, lysende smil, når nogen taler med ham, og det er altid parret med den nødvendige autoritet, hvilket indgyder En tillid og respekt, og det har gjort jubilaren afholdt blandt sine kolleger.

Jubilaren var blandt de politimænd, der den 19. september 1944 blev deporteret til Tyskland. Under opholdet der, pådrog han sig en alvorlig sygdom, som han endnu ikke har forvundet. I de senere år har jubilaren af helbredsmæssige grunde forrettet tjeneste i højesteret, hvor han dog har haft held til at komme sig en del. Der, i landets højeste ret, er jubilaren faldet godt til rette og er blevet afholdt af retens medarbejdere, hvilket vidner om jubilarens retskaffenhed.

Alle, der har været sammen med ham i Tyskland, satte der stor pris på ham for godt kammeratskab og aldrig svigtende humør.

Esbjerg

Kongeparret har skænket 5000 kr. til 4-maj-kollegiet i Esbjerg.

Værelset vil få Chr. X.s navn.

Fyn

Føstelærer P. Mahler, Nr. Søby (tidligere Dachau og Neuengamme) har sammen med sin hustru udsendt »Dansk retskrivning og stil I på Schultz forlag.

Illustrationerne er leveret af Ungermann, mens Mahler selv har udarbejdet fortegningerne.

Odense

4-maj kollegiet i Odense har efterhånden en lang venteliste på

unge, der gerne vil ind på kollegiet i uddannelsestiden. Man råder over 56 værelser.

Mange af beboerne har opholdt sig på kollegiet også i sommer, men de fleste værelser har stået ledige i ferietiden. Der har været tale om at udleje de ledige værelser til turister, men af praktiske grunde kunne man ikke få den ordning gennemført i år. Det samme er forøvrigt tilfældet i Aarhus og Esbjerg, medens man i København og Ålborg i sommer har lejet værelser ud som supplement til hotellerne. Formentlig vil der komme en ordning næste sommer i Odense.

PIGTRÅD

Organ for og udgivet af Kammeraternes Hælpesfond. Udkommer med 12 numre årligt. Abonnement 15 kr. pr. år (Girokonto 780 kan benyttes ved bestilling af abonnement.)

SEKRETARIAT

Ekspedition, abonnements- og annonceafdeling, St. Kannikestræde 10, Kbh. K. (kontortid 9—12,30). Minerva 1336.

REDAKTION

Ansvarshavende redaktør: Overlærer Johs. Fosmark. Slagelsegade 9, 2. sal, København Ø. Telefon: Øbro 8537 træffes bedst 17,30—18,30.

FORRETNINGSFØRER

Arkitekt H. Kornbeck, Ordrup Jagtvej 137, Charlottenlund. Telefon: Ordrup 5075.

INDHOLD:

	Side
300 krigsforbrydersager henlagt	195
29. august	197
I anledning af oktober 1943	201
Frihedsmuseet sikret	207
Koldinghus staldgård	207
Pressen under besættelsen	213
Maleriet af Frihedsrådet	219

Trykt i 14.650 eksemplarer.
Aflleveret til postvæsenet d. 15. september